

Prostředky individuální ochrany obyvatelstva

Iva Manclová

Bakalářská práce

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva
akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Iva Manclová**
Osobní číslo: **L14244**
Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Prostředky individuální ochrany obyvatelstva**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte rešerši s důrazem na monografie a aktuální studie, stati a články vztahující se k dané problematice.
2. Analyzujte problematiku ve vztahu k historickému vývoji ochrany obyvatelstva, příslušné legislativní ukotvení a další normativy vztahující se k ochraně obyvatelstva s důrazem na individuální ochranné prostředky, zhodnoťte stávající situaci v této oblasti.
3. Na základě zjištěných poznatků navrhnete možná řešení nebo inovace.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] HYLÁK, Čestmír a Ján PIVOVARNÍK. Individuální a kolektivní ochrana obyvatelstva ČR. Praha: Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2016. ISBN 978-80-87544-18-1.

[2] SÝKORA, Vlastimil. Prostředky pro ochranu povrchu těla. Praha: Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-86-6.

[3] KOVAŘÍK, Jaroslav, Marek SMETANA. Základy civilní ochrany. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Vysoká škola báňská Technická univerzita Ostrava, 2006.

[4] ŠILHÁNEK, Bohumil, Josef, DVORÁK. Stručná historie ochrany obyvatelstva v našich podmínkách. Příbram: ASPEKT studio, 2003. ISBN 80-86640-12-4.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. RSDr. Václav Lošek, CSc.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **3. února 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. května 2017**

V Uherském Hradišti dne 10. února 2017

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jens předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se bakalářská práce skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti 10.5.2017

.....
Podpis studenta

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací.

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy. Vysoká škola disertační práce nezveřejňuje, byla-li již zveřejněna jiným způsobem.

(2) Bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výtisky, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

(4) Vysoká škola může odložit zveřejnění bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce nebo jejich částí, a to po dobu trvání překážky pro zveřejnění, nejdéle však na dobu 3 let. Informace o odložení zveřejnění musí být spolu s odůvodněním zveřejněna na stejném místě, kde jsou zveřejňovány bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, již se týká odklad zveřejnění podle věty první, jeden výisk práce k uchování ministerstvu.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k vyšší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Práce je věnována ochraně obyvatelstva, konkrétně individuálním ochranným prostředkům. Popisuje historický vývoj ochrany obyvatelstva v České republice a využití ochranných prostředků v průběhu posledních desetiletí. Zmiňuje právní ukotvení předmětné problematiky a uvádí základní rozdělení prostředků individuální ochrany. Práce se zabývá i počtem dostupných prostředků, místem uložení a jejich distribucí. Důraz je kladen na informovanost obyvatelstva.

Klíčová slova: Individuální ochranné prostředky, ochrana obyvatelstva, civilní ochrana

ABSTRACT

The main theme of the work is individual protective means. The work describes the historical development of population protection in the Czech Republic and the use of protective means during the last decade. The work mentions the legislative definition of this issue and the basic division of individual protection means. The work also deals with the great number of available resources and the locations of their distribution. Emphasis is focused on the awareness of the population.

Keywords: Individual protective means, Population Protection, Civil protection

Děkuji Doc. RSDr. **Václavu Loškovi**, CSc., za podporu a vedení bakalářské práce. Poděkování patří také odborníkům panu Ing. **Čestmíru Hylákovi** z Institutu ochrany obyvatelstva, panu Ing. **Jiřímu Němečkovi** ze Skladovacího a opravárenského zařízení Olomouc, vedoucímu oddělení krizového řízení a obrany z Magistrátu města Zlína panu Ing. **Václavu Kostelníkovi**, CSc. a panu Ing. **Pavlu Kouřilovi** z Ministerstva financí za odbornou pomoc a poskytnuté informace ke zpracování práce. V neposlední řadě děkuji za podporu ve studiu rodině a přátelům.

„Potřebujeme podstatně nový způsob myšlení, jestliže má lidstvo přežít.“

Albert Einstein

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 BEZPEČNOST SPOLEČNOSTI	12
2 HISTORIE CIVILNÍ OCHRANY	14
2.1 OBDOBÍ 1929 – 1934.....	14
2.2 OBDOBÍ 1935 – 1944.....	14
2.3 OBDOBÍ 1945 – 1951.....	15
2.4 OBDOBÍ 1952 – 1957.....	15
2.5 OBDOBÍ 1958 – 1975.....	16
2.6 OBDOBÍ 1976 – 1989.....	16
2.7 OBDOBÍ 1990 – 1999.....	17
2.8 OBDOBÍ 2000 – SOUČASNOST.....	18
3 PROSTŘEDKY INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY	20
3.1 VYBRANÉ PROSTŘEDKY INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY	21
3.2 PROSTŘEDKY IMPROVIZOVANÉ OCHRANY	23
3.3 DŮLEŽITÉ POJMY SOUVISEJÍCÍ S VLASTNOSTMI INDIVIDUÁLNÍCH OCHRANNÝCH PROSTŘEDKŮ	24
3.4 POUŽITÍ OCHRANNÝCH PROSTŘEDKŮ	25
4 PRÁVNÍ UKOTVENÍ PROBLEMATIKY INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY	27
4.1 VYHLÁŠKA Č. 380/2002 SB., K PŘÍPRAVĚ A PROVÁDĚNÍ ÚKOLŮ OCHRANY OBYVATELSTVA.....	27
4.2 VYHLÁŠKA Č. 328/2001 SB., O NĚKTERÝCH PODROBNOSTECH ZABEZPEČENÍ INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU	28
4.3 KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA DO ROKU 2006 S VÝHLEDEM DO ROKU 2015	29
4.4 KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA DO ROKU 2013 S VÝHLEDEM DO ROKU 2020	29
4.5 KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA DO ROKU 2020 S VÝHLEDEM DO ROKU 2030	29
4.6 ZPRÁVA O STAVU OCHRANY OBYVATELSTVA V ČESKÉ REPUBLICE 2015	30
5 PLÁNOVÁNÍ A PŘÍPRAVA K CIVILNÍ OCHRANĚ	31
6 VÝDEJ PROSTŘEDKŮ INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY	32
6.1 PLÁN INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY OBYVATELSTVA.....	33
7 SKLADOVÁNÍ A OŠETŘOVÁNÍ PROSTŘEDKŮ INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY	36
7.1 SKLADOVÁNÍ A OŠETŘOVÁNÍ JEDNOTLIVÝCH OCHRANNÝCH PROSTŘEDKŮ	37
8 AKTUÁLNÍ STAV POČTU OCHRANNÝCH POMŮCEK V ČR	39
CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY	40
II PRAKTICKÁ ČÁST	41
9 PROBLEMATIKA CIVILNÍ OCHRANY	42

9.1	TERMINOLOGIE	43
9.2	MATERIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ CIVILNÍ OCHRANY ČESKÉ REPUBLIKY	45
9.3	VÝVOJ PROSTŘEDKŮ INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY	49
9.4	PLÁN INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY OBYVATELSTVA ZLÍNSKÉHO KRAJE	50
10	FINANCOVÁNÍ CIVILNÍ OCHRANY	51
11	VZDĚLÁVÁNÍ V OBLASTI BEZPEČNOSTI A KRIZOVÉ PŘIPRAVENOSTI	54
12	DOTAZNÍK	57
12.1	VYHODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH OTÁZEK DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	58
12.1.1	Otázka číslo 1	58
12.1.2	Otázka číslo 2	59
12.1.3	Otázka číslo 3	60
12.1.4	Otázka číslo 4	61
12.1.5	Otázka číslo 5	61
12.1.6	Otázka číslo 6	62
12.1.7	Otázka číslo 7	63
12.1.8	Otázka číslo 8	63
12.1.9	Otázka číslo 9	65
12.1.10	Otázka číslo 10	66
12.1.11	Otázka číslo 11	68
12.1.12	Otázka číslo 12	69
12.1.13	Otázka číslo 13	69
12.1.14	Otázka číslo 14	70
12.1.15	Otázka číslo 15	71
12.1.16	Otázka číslo 16	72
12.1.17	Otázka číslo 17	73
12.1.18	Otázka číslo 18	73
12.1.19	Otázka číslo 19	74
12.1.20	Otázka číslo 20	75
	ZÁVĚR	77
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	78
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	84
	SEZNAM OBRÁZKŮ	85
	SEZNAM TABULEK.....	87
	SEZNAM PŘÍLOH.....	88

ÚVOD

Práce se zabývá stále aktuální problematikou hodnou pozornosti. Hlavním důvodem je celospolečenská potřeba ochrany obyvatelstva před mimořádnými událostmi ať už naturogenního nebo antropogenního původu. Problematika krizového řízení prolíná všechny oblasti činnosti státní správy a samosprávy. Jedná se především o soubor metod vedoucích ke zvládnutí činností ve směru prevence, připravenosti, odezvy a obnovy.

Mimořádnou událostí se dle zákona č. 239/2000 sb. rozumí:

„Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací“

Celosvětově dochází v důsledku mimořádných událostí k destabilizaci kulturních, sociálních, politických a náboženských hodnot. I Evropa se po době relativního klidu a bezpečí potýká se zhoršenou bezpečnostní situací. Zmiňovaná situace je následkem příchodu migrační vlny, navyšujících se teroristických útoků i aktuálních ozbrojených konfliktů na evropské periferii. Potencionálním nebezpečím se pro náš stát stává hrozba vojenská. Nejedná se o přímou hrozbu, ale s přihlédnutím k mezinárodním smluvním vztahům reálnou.

V posledních desetiletích jsme svědky závažných krizových situací a mimořádných událostí. S kvantitativním nárůstem negativních jevů musí nutně docházet ke zvyšování bezpečnosti. Ochranu obyvatelstva a konkrétně individuální ochranu je nutno zabezpečit preventivně. Bylo by chybou čekat na příchod mimořádné události a v jejím průběhu teprve nacházet a provizorně řešit nedostatky.

Od začátku roku 2016 do září proběhlo v Evropské unii 11 teroristických útoků, které si vyžádaly 120 obětí na životech. Tzn., že v průměru každý měsíc došlo k více než 1,2 teroristického útoku.

Problematika ochrany obyvatelstva v České republice má své kořeny hluboko ve dvacátém století. V polovině třicátých let se stát stává garantem ochrana obyvatelstva¹.

K opatřením ochrany obyvatelstva řadíme vyrozumění a varování obyvatelstva, individuální ochranu, ukrytí, evakuaci obyvatelstva, nouzové přežití a humanitární pomoc.

Všechna opatření jsou uskutečňována především prostřednictvím orgánů státní správy, samosprávy a složek IZS. Do plnění úkolů ochrany obyvatelstva je zapojována i obec, právnické a podnikající fyzické osoby a občané. Samo obyvatelstvo je tak nedílnou součástí ochrany obyvatelstva.

Praktická část je věnována dotazníkovému šetření s hypotézou: Obyvatelstvo nemá povědomí o ochraně obyvatelstva a krizové připravenosti. V důsledku vyvozených závěrů byla zpracována brožura poskytující základní informace předmětné problematiky.

¹ Více viz kapitolu Historický vývoj ochrany obyvatelstva

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 BEZPEČNOST SPOLEČNOSTI

Mezi nejaktuálnější zdroje teoretických východisek současného stavu řešené problematiky můžeme zařadit Audit národní bezpečnosti vydaný Ministerstvem vnitra v předchozím roce, Zprávu o stavu ochrany obyvatelstva v České republice vydané v roce 2015, Analýzu hrozeb pro Českou republiku dopracovanou v roce 2015, ale i koncepci, metodiky a skriptu zabývající se problematikou civilní ochrany.

Audit národní bezpečnosti byl vydán Ministerstvem vnitra v roce 2016. Uvádí 10 kapitol týkajících se jednotlivých hrozeb ohrožujících chod státu a narušujících bezpečnostní prostředí. Díky jejich provázanosti jsou uvedeny pouze základní hrozby týkající se České republiky a pomocí odkazového aparátu je možné pohybovat se a sledovat vazby mezi nimi. Nejedná se o přesnou definici ideálního stavu, ale představuje aktuální stav bezpečnosti České republiky v roce 2016. Především byl dokument zaměřen na posouzení právního a bezpečnostního prostředí, komunikaci a spolupráci konkrétních složek a jejich zapojení do systému. Přihlédnuto bylo i ke zhodnocení Kapacit vyčleňovaných ve stanovených oblastech státem. [1]

„Společnost je po celou dobu své existence nucena se vyrovnávat s jednotlivými riziky a hrozbami, tak jak se postupně vyvíjely a ve formě válek a katastrof narušovaly harmonii lidského života.“ [2]

Obecně se Evropa potýká se zhoršenou bezpečnostní situací. Největším potencionálním nebezpečím v obecné rovině je pro náš stát hrozba vojenská. Nejedná se pouze o přímou hrozbu. Vzhledem k participaci České republiky v nadnárodních organizacích by mohlo dojít k zapojení státních ozbrojených sil při pomoci jiným státům.

Česká republika jako součást NATO a dalších nadnárodních uskupení. Respektuje nejen společné dohody o mezinárodní pomoci, ale i Ženevské úmluvy a další právní normy stanovující fungování jednotlivých států za běžných situací.

Hrozby ovlivňují bezpečnost společnosti po celá staletí. Člověk se je naučil ve značné míře zvládat, řídit a předvídat. Je nutné dbát zvýšenou péčí přípravě na nejrůznější jevy, které

mají negativní dopad na životy, zdraví, majetky a další hodnoty člověka². V této souvislosti vytváří stát bezpečnostní systém a systém krizového řízení a vynakládá prostředky na jejich udržitelnost. Je však nutné tuto oblast průběžně posilovat, zdokonalovat a dbát na participování všech orgánů, organizací, společností a především zapojení obyvatelstva. Zodpovědné orgány v současnosti preferují sebeochranu a tedy i využití prostředků individuální ochrany. Sebevybavení a sebeochrana je ve velké míře ponechána vlastní iniciativě. V souvislosti s vytyčenou hypotézou lze důvodně předpokládat, že většina obyvatelstva nemá dostatečné znalosti o možnostech sebeochrany. Trend směřuje ke zkvalitnění přípravy obyvatelstva na mimořádné události od školské soustavy až po seniorskou přípravu. V budoucích letech očekáváme zlepšení systému financování, udržování stavu a vzdělávání ve zmiňované oblasti. [1] [2]

² Jmenované hodnoty jsou jednoznačně garantovány prostřednictvím státu

2 HISTORIE CIVILNÍ OCHRANY

Vývoji orgánů ochrany obyvatelstva musel bez prodlení následovat rychlý rozvoj bojových prostředků a jejich neustálé zdokonalování. Koncem dvacátých let devatenáctého století vznikaly nové spolky a organizace pro ochranu obyvatelstva proti chemickým a leteckým útokům.

V jednotlivých podkapitolách nalezneme popis daného období.³

2.1 Období 1929 – 1934

V roce 1929 dochází k založení prvního Ústředí obrany obyvatelstva. Ústředí se svými komisemi (organizační, technická, plynová, zdravotnická a propagační), vytvářely prostředí pro vojenská cvičení, organizovaly protiletecká pozorování, rozšiřovaly osvětu o protiletecké ochraně. Ústředí se tak stalo pouze řídicím orgánem propojování dobrovolnické činnosti. Sdružovalo členy tělovýchovných organizací, Českého červeného kříže, skautských oddílů i hasičů.

V tomto období se obrana zaměřuje na letectví a brannou výchovu.

V roce 1930 vzniká organizace Ochrana obyvatelstva proti leteckým útokům. [3]

2.2 Období 1935 – 1944

Reakcí na zvyšování moci Německa bylo v roce 1935 založení Civilní protiletecké ochrany. Vzrůstá potřeba branné výchovy. K výcviku dochází v tzv. střediscích branné výchovy. Školení a nácvič provádějí cvičitelé branné výchovy ve spolupráci s osobami, organizacemi a spolky.

Ochrana obyvatelstva byla řešena spíše pasivním způsobem. Docházelo k proškolení a informování obyvatelstva. Činnosti obyvatelstva byly rozděleny do tří částí: v době míru, po vyhlášení leteckého poplachu, po vyhlášení konce leteckého poplachu. Každá část

³ Dělení na jednotlivá období bylo převzato z knihy Stručná historie ochrany obyvatelstva v našich podmínkách (Šilhánek B.), jiná dělení je možné nalézt ve skriptu p. Hyláka Individuální a kolektivní ochrana obyvatelstva ČR a v dalších.

měla jiné organizační zabezpečení a obyvatelstvo bylo poučeno, jak se v jednotlivých situacích chovat.

Zároveň docházelo k vybavování osob individuálními protichemickými prostředky. Úřady informovaly jednotlivé subjekty o nutnosti opatřit plynové masky pro sebe a své podřízené. Týkalo se to především výrobních podniků, které nemohly přerušit výrobu ani při vyhlášení leteckého poplachu. Vládním nařízením byly později vyčleněny skupiny osob, které si musí prostředky zajistit sami a skupiny, jimž budou prostředky hrazeny ze státního rozpočtu. K nácviu zacházení s pomůckami a proškolení obyvatel se využívaly prostředky ministerstva národní obrany.

Vláda prodej ochranných prostředků přísně kontrolovala. Byly vybrány firmy pro výrobu a následně byla stanovena cena.

Ve stavitelství byly reakcí na letecké útoky budovány úkryty. Sloužily především k ukrytí zaměstnanců, navyšoval se však i počet veřejných úkrytů. Občané také využívali daňové úlevy na přestavbu částí domů na úkryty. [3] [4] [5]

2.3 Období 1945 – 1951

Z počátku tohoto období docházelo k likvidaci všech prostředků protiletecké ochrany, k minimalizaci opatření ochrany obyvatelstva a k rušení zařízení civilní protiletecké ochrany. Hlavním důvodem byla euforie z konce války a momentální nepotřebnost ochrany.

Od roku 1948 se likvidace zastavuje, následuje období obnovy. Je snaha doplnit všeho, o co civilní ochrana přišla.

Začínají vznikat nové orgány civilní protiletecké ochrany přímo v rámci Ministerstva vnitra. Vytváří se oddělení MV BP-13 na požární a civilní ochranu. Postupem času vznikají útvary v rozsahu menších územních celků. [3] [4]

2.4 Období 1952 – 1957

Současně s budováním organizační struktury civilní obrany byla vytvářena první velká opatření pro ochranu obyvatelstva, řídicích orgánů a národního hospodářství. Dělí se do několika oblastí. Největší rozmach zasáhl oblasti: vyrozumění a varování, individuální protichemické ochrany a kolektivní ochrany.

Hlavním cílem se stal boj proti účinkům konvenčních zbraní. Z předešlých let se dochovalo pouze malé množství ochranných masek. Bylo nutné vynaložit nové úsilí k jejich rychlé výrobě. Dokončen byl vývoj nových typů ochranných prostředků. Pozornost získala i ochrana dětské populace. Vyvinuté prostředky bylo možno podle ustanovení dále distribuovat do potřebných oblastí.

Operativně vznikaly úkrytu. [3]

2.5 Období 1958 – 1975

„Těžiště opatření na ochranu obyvatelstva před zbraněmi hromadného ničení spočívalo v kombinaci tří hlavních způsobů ochrany:

- *evakuace obyvatelstva z prostorů nejpravděpodobnějších úderů jadernými zbraněmi,*
- *ukrytí obyvatelstva na celém území státu a zaměstnanců v podnicích,*
- *vybavení všeho obyvatelstva prostředky individuální protichemické ochrany.* “ [3]

Za hlavní prostředek ochrany obyvatelstva před zbraněmi hromadného ničení je považováno vyvedení obyvatelstva z ohroženého prostoru. Podle nové právní úpravy jsou nově kategorizovány budovy a města. Kategorie jsou utvářeny na základě předpokládaného výbuchu jaderné zbraně o určité ráži v daném místě.

Koncepce stanovila i vybavení všech obyvatel ochrannými maskami společně s osobním zdravotnickým balíčkem. Z důvodu malého počtu dostupných ochranných masek bylo vybrané obyvatelstvo dočasně zabezpečeno ochrannými rouškami. Úkoly byly prováděny na základě očekávaného radioaktivního zamoření. Protichemická ochrana tedy získala velmi důležité místo.

Důvodem pro budování krytů ve firmách se stává stále větší potřeba nepřetržité válečné výroby i v případě možného ohrožení.

V prádelnách, chemických čistírnách, sušárnách byly zřízeny stanice pro odmořování oděvů. K odmořování dopravních prostředků sloužily stanice v objektech umýváren a automobilových servisů. [4] [5] [6]

2.6 Období 1976 – 1989

Pro perspektivní vývoj ochrany bylo stanoveno několik tezí. Za hlavní složku ochrany je stále považována evakuace případně ukrytí obyvatelstva. Nastávají snahy o zvýšení připravenosti odvětví civilní ochrany. Realizuje se výstavba všech typů úkrytů.

Předpokládáno je vybudování systému vyrozumění a varování. Vznikají nové zásady řízení civilní obrany.

Příprava a prevence občanů se stala nejdůležitější částí civilní ochrany.

Obyvatelstvo bylo schopné pružně reagovat na vzniklé situace týkající se jejich ohrožení a chránit tak životy své i ostatních. [4] [3] [5]

2.7 Období 1990 – 1999

1. srpna 1990 byly vydány směrnice pro činnost nevojenské části Civilní obrany v oblastech:

„varování a vyrozumění,

protiradiační a protichemické zabezpečení,

kolektivní ochrana obyvatelstva,

ochrana hospodářství,

organizační struktura civilní obrany,

příprava štábů, jednotek a zařízení,

příprava obyvatelstva,

řídící a organizační práce,

materiální, technické a finanční zabezpečení“. [3]

K největším změnám ve fungování civilní ochrany došlo v roce 1993 po rozdělení federativního státu.

Po vzniku samostatné České republiky a nové legislativy je civilní ochrana považována za jeden ze subjektů Ochrany obyvatelstva.

V roce 1994 se objevily první snahy o vypracování nové koncepce ochrany obyvatelstva. V oblasti vyrozumění a varování bylo cílem vytvořit plošný automatizovaný systém. Pro kolektivní ochranu měly být zachovány počty stávajících úkrytů. Individuální ochrana měla být zabezpečována pro skupiny: děti do 15 let s doprovodem, osoby ve zdravotnických a sociálních zařízeních, personál civilní ochrany, personál záchranných sborů.

Za účelem vzdělávání v oblasti ochrany byl zřízen Institut civilní ochrany České republiky Lázně Bohdaneč a několik menších středisek civilní ochrany na území České republiky.

V letech následujících⁴ došlo ke změnám v samotném bezpečnostním systému. [3] [4]

2.8 Období 2000 – současnost

K 1. lednu 2000 se Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky Ministerstva vnitra stalo ústředním orgánem odpovědným za ochranu obyvatelstva. [3]

Od roku 2000 došlo v oboru ochrany obyvatelstva k řadě legislativních vymezení. Za nejdůležitější můžeme označit vznik tzv. krizové legislativy. Jedná se především o tyto zákony: Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a zákon č. 241/2000 Sb. o hospodářských opatřeních pro krizové stavy. Zmiňované zákony zajišťují organizaci, chod a účinnost bezpečnostního systému a napomáhají v jeho rozvoji.

V roce 2002 vydala vláda svým usnesením souhlas s vytvořením nové koncepce ochrany obyvatelstva. Došlo také k vydání vyhlášky č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. Mezi hlavní úkoly vyhlášky patří činnosti spojené s:

„postupem při zřizování zařízení civilní ochrany a při odborné přípravě jejich personálu, způsobem informování právnických a fyzických osob o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatřeních a způsobu jejich provedení, technickým, provozním a organizačním zabezpečením jednotného systému varování a vyrozumění, způsobem poskytování tísňových informací, způsobem provádění evakuace a jejího všestranného zabezpečení, zásadami postupu při poskytování úkrytů a způsobem a rozsahem kolektivní a individuální ochrany obyvatelstva, požadavky ochrany obyvatelstva v územním plánování a stavebně technickými požadavky na stavby civilní ochrany.“ [7]

⁴ Jež jsou zásadně ovlivněny povodněmi v roce 1997

V roce 2008 a následně i v roce 2013 byly vládou přijaty nové koncepce upřesňující úkoly ochrany obyvatelstva, což částečně zobrazuje následující schéma. [4] [5] [6]

Tab. 1: Vývoj ochrany obyvatelstva

Časové hledisko	1935 – 1951	1951 – 1992	1993 – 2000	2001 – současnost
Název organizace	Civilní protiletectká obrana	Civilní obrana	Civilní ochrana	Ochrana obyvatelstva
Gesce (Rezortní příslušnost)	1935 – 1975 Ministerstvo vnitra	1976 – 2000 Ministerstvo obrany	2001 – současnost Ministerstvo vnitra	

Zdroj: [8]

Výše uvedené skutečnosti jsou důkazem, že problematika ochrany obyvatelstva v České republice je dlouhodobě významně reflektována státními orgány a příslušně odbornými institucemi. V posledním desetiletí se však ukazuje, že většina populace nemá o daném tématu téměř žádné povědomí. Zmíněná skutečnost je jedním ze základních aspektů orientace na preventivně výchovnou činnost.

3 PROSTŘEDKY INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY

Fyzická ochrana je souborem metod, prostředků a opatření pro vlastní ochranu osob.

Prostředky fyzické ochrany dělíme na dvě hlavní skupiny. Jsou to prostředky individuální ochrany a prostředky kolektivní ochrany.

Individuální ochranné prostředky lze dále rozdělit podle funkčního nebo konstrukčního hlediska, z pohledu použitých materiálů, z hlediska uživatele či způsobu ochrany.

Individuální ochrana je tvořena souhrnem organizačních, operačních, ekonomických a dalších opatření, jejichž cílem je zabránit účinkům radioaktivních, otravných a biologických prostředků, při napadení zbraněmi hromadného ničení. Zásadou je chránit nejdůležitější části lidského organismu. [9]

Uživatelské členění ochranných prostředků:

pro vojenský sektor,

speciální – určeno pro specialisty a ochranu služebních zvířat,

civilní prostředky (pro dospělé obyvatelstvo, pro děti, improvizované prostředky). [9] [10] [11]

Členění ochranných prostředků z hlediska věku uživatele:

děti do 1,5 roku (např. dětské ochranné vaky),

děti od 1,5 do 3 let (např. dětské ochranné kazajky, dětské ochranné masky),

děti od 3 do 6 let (např. dětské ochranné kazajky, dětské ochranné masky),

děti od 6 do 18 let (např. dětské ochranné masky, ochranné masky),

dospělí od 18 let (ochranné masky). [9] [11] [12]

Funkční členění ochranných prostředků:

pro ochranu horních cest dýchacích,

pro ochranu povrchu těla: holínky, kombinézy, pláště, pláštěnky, rukavice, ochranné oděvy, doplňkové ochranné prostředky (ochranné masti). [4] [12] [13]

Členění ochranných prostředků podle principů ochrany:

filtrační, izolační. [4]

Filtrační přístroj je zařízení filtrující vdechovaný vzduch. Filtrační přístroje slouží k ochraně dýchacích cest a povrchu těla. Jejich použití závisí na množství kyslíku obsaženém ve vdechovaném vzduchu. Využití je možné, pokud je ve vzduchu obsaženo nejméně 17 % kyslíku a objem škodlivé látky ve vzduchu nepřesáhne hodnotu 0,5 % nebo 1 % v případě průmyslové škodliviny. [12] [13] [14]

Izolační přístroje jsou zařízení sloužící k ochraně dýchacích cest a povrchu těla. Fungují na principu vdechování vzduchu nebo kyslíku z izolovaného zdroje (z tlakových lahví, z vyvíječe kyslíku nebo ze vzdáleného zdroje). Pro tyto prostředky není rozhodující objem škodlivé látky ve vzduchu. Použití je však limitováno technicky. [4] [15]

Členění podle rozsahu ochrany:

úplná, částečná, hermetická, nehermetická, selektivní, jednorázová, vícenásobná, krátkodobá, dlouhodobá. [16]

Konstrukční členění ochranných prostředků:

roušky, respirátory, ústenky, čtvrtmasky, polomasky, masky, kapuce, pláště, pláštěnky, kombinézy, rukavice, přezůvky, osobní diagnostické dozimetry. [9] [13]

Členění ochranných prostředků podle konstrukčních materiálů:

textilní (ochranné roušky), plastové (ochranné oděvy), pryžové (ochranné masky), kombinované (dětské vaky, kombinézy). [9] [13]

V následující podkapitole jsou představeny vybrané prostředky individuální ochrany.

3.1 Vybrané prostředky individuální ochrany

Fotodokumentaci jednotlivých prostředků naleznete v přílohové části bakalářské práce.

Dětský ochranný vak DV- 75

Vak je tvořen pevnou konstrukcí a zajišťuje možnost manipulace s dítětem po vložení. [9] [13]

Dětská kazajka DK- 88

Kazajka je využitelná pro děti od 18 měsíců až do 3 let. Jedná se o účinnou ochrannou pomůcku, jež je dětmi snáze přijímána. Velký zorník umožňuje dítěti téměř běžný rozhled, volná kazajka dostatečný komfort. [9] [13]

Dětská maska DM- 1

Celoobličejová maska je vyráběna ve 3 velikostech a porývá tak široké spektrum dětské populace (18 měsíců až 12 let). Dětské masky jsou vybaveny vrapovanou hadicí pro lepší umístění filtru. Filtr bývá umístěn v brašně, kterou má dítě zavěšenou přes rameno. Je tak zajištěna lepší manipulace a páteř dítěte není jednostranně přetěžována. [9] [13]

Dětská maska CM- 3/3h

Od masky DM- 3 se liší konstrukcí pro větší obličej. Je určena pro starší děti ve věku do 12 let. Tvoří přechodný stupeň mezi dětskými maskami a civilními maskami. Je podobná následující mazce ve velikosti 3. [9] [13]

Ochranná maska CM- 3

Maska byla vyráběna ve 4 velikostech a jejím nejnápadnějším rysem jsou kulaté zorníky. U masek vyráběných následně jsou zorníky zvětšovány a rozšiřovány. [9] [13]

Ochranná maska CM- 4

Celoobličejová maska vyráběná ve 3 velikostech. Jedná se o masku s největším zastoupením ve skladovaných prostředcích na území ČR. Díky příslušným filtrům zajišťuje ochranu proti průmyslovým škodlivinám, bojovým otravným látkám, radioaktivnímu i biologickému aerosolu. Vyvinuta byla i modifikace se zařízením pro příjem tekutin (CM- 4M). [9] [13]

Ochranná maska CM- 5/ CM- 5D

Maska vyráběná ve 2 velikostech. Rozdílem oproti starší verzi CM- 4 je panoramatický zorník. Vyvinuta byla i modifikace se zařízením pro příjem tekutin (CM- 5DM). [9] [13]

Ochranná maska CM- 6

Celoobličejová maska vyráběná v jedné univerzální velikosti. Bývá využívána především u jednotek HZS a CO, policejních jednotek. Celková stavba a vlastnosti materiálu jsou příznivější pro uživatele. Je zde možnost připojení filtru z pravé či levé strany. [9] [13]

Ochranná maska 90

Celoobličejová maska, jež byla vyvinuta výhradně pro potřeby České armády. Je vyráběna ve 3 velikostech. Oplývá stejnými vlastnostmi jako maska CM- 6. Výrazný rozdíl nalezneme

především v kulatém tvaru zorníků. Tyto zorníky mohou sloužit k upevnění optických přístrojů. [13]

Speciální ochranný oděv SOO CO

Oděv je tvořen jednodílnou kombinézou s kapucí. K oblékání souží otvor v přední části s tunelovým nástavcem. Oblek je kompatibilní s ochranou maskou CM- 4 a je určen především zástupcům HZS. Civilnímu obyvatelstvu jsou k ochraně povrchu těla určeny především prostředky improvizované ochrany. [13]

3.2 Prostředky improvizované ochrany

Improvizované ochranné prostředky jsou nedílnou součástí ochrany při mimořádných situacích a při haváriích s únikem škodlivých látek. Částečně nahrazují prostředky individuální ochrany, nejsou-li k dispozici. Jedná se o předměty běžného užití, které v době ohrožení mohou být využity k ochraně dýchacích cest, očí a povrchu těla.

Při využívání improvizovaných ochranných prostředků je nutné dodržovat zásady a využívat k ochraně prostředky vyrobené z takových materiálů, které svými vlastnostmi splňují ochranou funkci.

Improvizovaná ochrana dýchacích cest a povrchu těla je určena pro krátkodobý pobyt v zamořené oblasti. Slouží zejména k úniku ze zamořené oblasti a k evakuaci obyvatelstva.

Po použití je nutné prostředky ochrany svléknout a podle zásad zabezpečit proti možnosti sekundárního odpařování látek z použitých prostředků. Důležitou součástí při využití individuálních prostředků je následná očista sloužící k dekontaminaci osob.

Základní zásady pro využití improvizovaných ochranných prostředků:

Celý povrch těla musí být zakryt, žádné místo nesmí zůstat nechráněné.

Všechny ochranné prostředky je nutno co nejlépe utěsnit.

Doporučuje se kombinovat více ochranných prostředků v několika vrstvách.

Při návratu ze zamořeného prostředí do bytu je nutné odložit svrchní oděv do igelitového pytle a utěsnit jej. Je nutno se důkladně osprchovat, otřít a obléci do čistého oděvu.

Ochrana obličeje, očí a dýchacích cest:

Nos a ústa překrýváme kapesníkem nebo kusem složené látky (hustá textilie), mírně navlhčeným ve vodě, vloženým do šátku, punčochy nebo plátna. Improvizovanou roušku upevníme v zátylku převázaným šátkem.

Oči chráníme brýlemi, těsně přiléhajícími k obličeji (např. potápěčské, lyžařské). Průduchy brýlí přelepíme lepicí páskou.

Ochrana hlavy:

Hlavu překrýváme čepicí, kloboukem, šátkem, šálami či kapucemi tak, aby byla překryta vlasová část, čelo, uši i krk. Je vhodné zabezpečit oblast krku překrytím šálou a zabezpečit tak možné průduchy.

Ochrana rukou a nohou:

Ruce chráníme gumovými nebo koženými rukavicemi. Rukávy přetáhneme přes rukavice a utěsníme okraje řemínkem, provázkem nebo lepicí páskou.

Nohy chráníme gumovými holímkami nebo vysokými koženými botami. Nohavice přetáhneme přes okraj boty a utěsníme řemínkem, provázkem nebo lepicí páskou.

Ochrana trupu:

K ochraně trupu využíváme dlouhý kabát, bundu, pláštěnku, lyžařskou kombinézu, šustákové kalhoty.

Vše je vhodné použít ve více vrstvách. Ochranu trupu utěsňujeme u krku šálou, na rukávech a nohavicích lepicí páskou. [12] [13] [17] [18]

3.3 Důležité pojmy související s vlastnostmi individuálních ochranných prostředků

Funkčnost individuálních ochranných prostředků je dána řadou neslučitelných faktorů. Může záviset na snesitelnosti prostředku za daných podmínek, rezistenční době filtru a rezistenční době prostředku. Důležité je dbát na doporučenou dobu používání daného prostředku, která je dána konstrukcí, vlastnostmi materiálu, kvalitou skladování a ošetřováním.

Obecná doporučení:

Práce v izolačních oděvech vykonávají pouze zdravé osoby,
je dbáno na pravidelné lékařské prohlídky osob,
zajištění dostatku odpočinku mimo danou oblast při opakovaných činnostech prováděných v oblasti vysokých/nízkých teplot,
stanovení režimu konzumace nápojů,
provádění cvičených zátěží při teplotách 30 °C,
nepovolovat práci osobám s jakýmkoliv zdravotními potížemi.

Rezistenční doba filtru- doba, po kterou je možné daný filtr využívat bez průniku nebezpečné látky za filtr.

Doba snesitelnosti- doba, po kterou lze setrvat v oděvu. Souvisí s danými podmínkami, jako je teplota a vlhkost vzduchu, individuální dispozice dané osoby a v neposlední řadě charakter vykonávané práce.

Rezistenční doba prostředku- doba, jež uplynula od okamžiku styku zkoušeného ochranného materiálu s otravnou látkou, až do objevení se par této otravné látky na druhé straně materiálu v množství rovném prahové hodnotě. [9] [13]

3.4 Použití ochranných prostředků

Ke správnému a účinnému využití ochranných prostředků je nezbytné zabezpečit základní předpoklady. Mezi tyto stanoviska můžeme zařadit následující.

Návod k použití PIO

obsahuje základní zásady správného užívání,
informuje o správné manipulaci,
uvádí důležité parametry a údaje (doba použitelnosti, podmínky skladování a ošetřování),
je vyhotoven v jazyce uživatele.

Školení/ proškolení uživatele

absolvuje každý uživatel před použitím prostředku,
informuje uživatele o správném užívání a dalších vlastnostech prostředku.

Pravidelná kontrola PIO

je prováděna u všech skladovaných prostředků,

je zaznamenávána u každého prostředku,

jedná se o vyhodnocení funkčnosti prostředku. [19]

Praktické využití jmenovaných prostředků není podloženo správným nácvikem jejich použití. Z tohoto důvodu jsou ochranné prostředky pro běžné obyvatelstvo nepoužitelné. Zkoušky předmětných prostředků jsou zařazovány do programu pouze odborníkům, kteří je využívají při každodenní práci. Dostatečně není zabezpečena ani výroba. Většina výrobních firem má na skladě minimální zásobu nebo sklady zejí prázdnotou. Plošná distribuce by tak nebyla možná ani po vyhlášení krizového stavu. Můžeme jen nadále sledovat nepřipravenost státu na zabezpečení předurčených skupin⁵.

⁵ Jedná se o vybrané skupiny obyvatelstva, které mají právní nárok na poskytnutí prostředků individuální ochrany státem. Blíže viz kapitolu Právní ukotvení problematiky individuální ochrany

4 PRÁVNÍ UKOTVENÍ PROBLEMATIKY INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY

V současné době je problematika individuální ochrany nedílnou součástí krizové legislativy v obecné rovině, konkrétně je ukotvena zejména ve vyhlášce číslo 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.

Níže zmíněná legislativa je platná pro orgány zabývající se ochranou obyvatelstva v České republice. V tabulce jsou znázorněny nejdůležitější právní předpisy a další dokumenty dotýkající se dané problematiky.

Tab. 2: Právní ukotvení problematiky PIO

Právní ukotvení problematiky PIO			
Nejvyšší právní předpisy ČR			
Krizové zákony		Koncepční dokumenty	Doplňující dokumenty
Zákon č. 239/2000 Sb., o IZS		Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030	Audit národní bezpečnosti 2016
Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva	Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému	Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020	Zpráva o stavu ochrany obyvatelstva v České republice 2015
Havarijní plán		Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015	
Plán individuální ochrany			

Zdroj: [20]

4.1 Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

V páté části § 17 vyhlášky č. 380/2002 Sb. nalezneme kapitolu s názvem Způsob a rozsah individuální ochrany, jež vyjmenovává skupiny obyvatelstva legislativně dosahujících na poskytnutí prostředků ochrany státem. Poskytnutí prostředků náleží obyvatelstvu v případě vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Vyhláška udává:

„Způsob a rozsah individuální ochrany

(1) K individuální ochraně obyvatelstva před účinky nebezpečných škodlivin při mimořádných událostech se využívají prostředky improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla.

Jedná se o jednoduché pomůcky, které si občané připravují svépomocí z dostupných prostředků a které omezeným způsobem nahrazují prostředky individuální ochrany.

(2) Při stavu ohrožení státu a válečném stavu se provádí výdej prostředků individuální ochrany pro vybrané kategorie osob

dětské ochranné vaky pro děti do 1,5 roku,

dětské ochranné kazajky pro děti od 1,5 do 6 let,

dětské ochranné masky pro děti od 1,5 do 18 let,

ochranné masky pro osoby umístěné ve zdravotnických a sociálních zařízeních,

ochranné masky pro doprovod osob uvedených v písmenech a) až d).

(3) K zabezpečení výdeje prostředků individuální ochrany se stanovuje jejich množství a struktura podle počtu dětí neumístěných ve školských zařízeních a podle projektované kapacity školských zařízení a lůžkové kapacity zdravotnických, sociálních a obdobných zařízení se zálohou 10 %.

(4) K zabezpečení výdeje prostředků individuální ochrany se provádí výběr a příprava prostorů pro uskladnění, příprava personálu zabezpečujícího v zařízeních civilní ochrany výdej prostředků individuální ochrany pro výdejní střediska a skupin výdeje prostředků individuální ochrany (§ 2 odst. 9) k distribuci těchto prostředků obyvatelstvu, evidence prostředků individuální ochrany a jejich výdej.“ [7]

4.2 Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

V příloze 2 vyhlášky nalezneme způsob zpracování vnějšího havarijního plánu, jehož je Plán individuální ochrany součástí.

Vyhláška uvádí:

„(8) Plán individuální ochrany osob obsahuje

a) možnosti a způsob použití improvizovaných prostředků k ochraně dýchacích cest, očí a povrchu těla,

b) množství a strukturu prostředků individuální ochrany, místa jejich uskladnění a zabezpečení jejich výdeje (pokud se jejich použití předpokládá),

c) způsob nakládání s použitými prostředky individuální ochrany.“ [21]

4.3 Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015

Koncepce řeší problematiku zabezpečení prostředků pro určité skupiny obyvatelstva.

Ochrana dýchacích cest má být u většiny obyvatelstva zabezpečována prostředky improvizované ochrany. Občanům žijícím v zóně havarijního plánování, by měly být poskytnuty ochranné roušky. Pro vymezené skupiny obyvatelstva mělo být zabezpečeno doplnění prostředků individuální ochrany.

Vymezené skupiny:

děti a mládež do 18 let s doprovodem (do ukončení úplného středního nebo odborného vzdělání v souvislém denním studiu),

pracovně neaktivní občané ze zdravotnických, sociálních nebo obdobných zařízení.

Pro ostatní obyvatelstvo neměly být prostředky zabezpečeny. Spoléhalo se na vytvoření podmínek pro nákup ochranných prostředků ve spolupráci s občany. [22]

4.4 Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020

Koncepce do roku 2013 ukládá zajištění věcných prostředků pro ochranu obyvatelstva a prostředky individuální ochrany pro vybrané kategorie osob, systémem hospodářských opatření pro krizové stavy. Odpovědnost za tento úkol nese předseda Správy státních hmotných rezerv v součinnosti s Ministerstvem vnitra. [23]

4.5 Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030

Podle koncepce pro rok 2020 je nezbytné využívat zdrojů ve vlastnictví státu. Zmiňované zdroje jsou zabezpečovány Správou státních hmotných rezerv.

Ekonomické zabezpečení daného sektoru v současnosti značně omezuje možnosti modernizace, nákupu i údržby věcných zdrojů. Jedná se o prvky individuální ochrany.

Věcné zdroje jsou ve většině případů financovány skokově v závislosti na vzniku jednotlivých mimořádných událostí nebo krizových situací. Tato problematika je dlouhodobě odsouvána do pozadí, a to v důsledku nízké priority. [24]

4.6 Zpráva o stavu ochrany obyvatelstva v České republice 2015

Zpráva o stavu ochrany obyvatelstva z roku 2015 udává úkoly zajišťující v budoucích letech tuto problematiku.

Do roku 2016 zadává zajištění provozuschopnosti výrobní linky ochranných masek a zabezpečení a konzervování stávajících ochranných prostředků skladovaných ve skladech Hasičského záchranného sboru České republiky.

Do roku 2020 se zabývá úpravou stávajícího znění ustanovení vyhlášky č. 380/2002 Sb., tak aby odpovídala využití individuálních ochranných prostředků. [25]

Je možné konstatovat, že z hlediska právního ukotvení je problematika ochrany obyvatelstva a civilní ochrany zabezpečena na solidní úrovni. Problémem se stává pouze její naplňování a především splnění předpokladů pro její fungování.

5 PLÁNOVÁNÍ A PŘÍPRAVA K CIVILNÍ OCHRANĚ

„Vysoká účinnost přípravy obyvatelstva je zabezpečena prostřednictvím pravomocí územních orgánů státní správy a samosprávy a spočívá v diferencovaném seznamování občanů s aktuálními riziky podle charakteru a míry ohrožení, včasném poskytování a předávání tísňových informací, schopnosti využít veřejně právních i soukromých sdělovacích prostředků pro předání informací potřebných k sebeochraně a vzájemné pomoci.“ [16]

Plánování a příprava členů složek zajišťujících ochranu je tvořena komplexem opatření civilní ochrany. Obsah těchto opatření ustanovuje ústřední orgán státní správy pro civilní ochranu, kterým je od 1. ledna 2001 Ministerstvo vnitra České republiky. Hlavním cílem je příprava záchranných systémů a obyvatelstva na řešení mimořádných událostí a krizových situací.

Příprava pracovníků a odpovědných orgánů se zaměřuje na průběžné získávání nezbytných vědomostí a dovedností souvisejících s plánováním, řízením a zabezpečením činností potřebných k zajištění likvidace následků mimořádných a krizových situací.

Odborná příprava je určena řídicím pracovníkům státní správy a samosprávy, velitelům a specialistům integrovaného záchranného systému, personálu obsluhujícímu techniku a přístroje, osobám pověřeným manipulací s materiálem i právnickým a fyzickým osobám v rozsahu současně platné legislativy.

Ústředním vzdělávacím zařízením v oblasti problematiky ochrany obyvatelstva je Institut ochrany obyvatel Lázně Bohdaneč. Podílí se na organizaci kurzů pro specialisty, nabízí zdokonalovací i rekvalifikační kurzy. Setkávají se zde odborníci z oboru na mezinárodní úrovni, řídí vzdělávací činnost školicích středisek hasičského záchranného sboru Olomouc Tišnov, Třemošná a Kamenice.

V současnosti je kladen důraz na sebeochranu za mimořádných událostí již v základním školství.

Cílem výše zmíněných aktivit je zvýšení odpovědnosti občanů za prevenci a následnou ochranu vlastního zdraví a majetku. [16]

6 VÝDEJ PROSTŘEDKŮ INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY

K výdeji prostředků individuální ochrany dochází při vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Výdej není určen pro období ohrožení možným teroristickým útokem nebo únikem nebezpečných látek.

Zákonný nárok na vydání prostředků mají pouze některé skupiny obyvatelstva. Hlavním důvodem je, že Česká republika není stoprocentně zabezpečena prostředky individuální ochrany. Do určených kategorií nespádají všichni pracovně neaktivní obyvatelé, všichni zaměstnanci státních a samosprávných organizací ani všechny právnické a podnikající fyzické osoby.

Nezahrnutí obyvatelé mají možnost zakoupit si individuální ochranné prostředky ve specializovaných prodejnách. Cena je v takové situaci upravena státními orgány. Individuální ochranné prostředky jsou určeny k ochraně před toxickými a infekčními účinky bojových otravných, radioaktivních a biologických látek.

Uvedené prostředky jsou koncipovány především pro ochranu dýchacích cest. U civilního obyvatelstva se pro ochranu povrchu těla předpokládá využití dostupných prostředků nazývaných prostředky improvizované ochrany.

Za mimořádných a krizových situací zákon nestanovuje vydávání ochranných prostředků a je počítáno s prostředky improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla. U nečekaných průmyslových havárií, při dopravních nehodách spojených s únikem nebezpečných chemických látek nebo při teroristických útocích nelze včasné zabezpečit ochranu obyvatelstva výdejem prostředků individuální ochrany.

Výdej prostředků zajišťují složky integrovaného záchranného systému a především zákonně stanovené hasičské záchranné složky (konkrétně JSDH obcí) a zařízení civilní ochrany, podle potřeby se zapojují i soukromé firmy na základě krizového plánu dané oblasti. Zřízení pro zabezpečení výdeje prostředků individuální ochrany je zabezpečováno skupinou, jež je tvořena z velitele a nejméně dvou členů. Zařízení civilní ochrany zabezpečují předání materiálu ze státních hmotných rezerv, případně přímo od výrobců.

Plán na výdej prostředků individuální ochrany by měl být součástí havarijního plánu obce s rozšířenou působností. [11] [26]

Struktura a počet prostředků individuální ochrany k zabezpečení výdeje se stanovuje na základě:

„projektované kapacity školských zařízení

počtu dětí neumístěných ve školských zařízeních

lůžkové kapacity zdravotnických a sociálních zařízení a obdobných zařízení

ponechává se rezerva 10 % z uvedených počtů.“ [7]

6.1 Plán individuální ochrany obyvatelstva

Plán vzniká na právním základě uvedeném v kapitole Právní ukotvení problematiky individuální ochrany. Zpracovává se na úrovni kraje nebo obce s rozšířenou působností. Zpracovatelem může být Hasičský záchranný sbor kraje, krajský úřad nebo obec s rozšířenou působností. Plán individuální ochrany je součástí vnějšího havarijního plánu a vzniká jako plán konkrétní činnosti.

Skládá se z jednotlivých částí:

Způsob improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla

Je zde popsán způsob improvizované ochrany podle vyhlášky č. 380/2002 Sb. Vyjmenovává předměty běžného užití, použitelné k ochraně dýchacích cest a povrchu těla. Uvedena jsou základní pravidla pro jejich využití.

Množství a struktura PIO pro vybrané kategorie osob a místa jejich uskladnění

Obsahuje přehled a kapacitu školských, zdravotnických a sociálních zařízení na daném území. Přehledně uvádí strukturu a skladovací prostory prostředků individuální ochrany.

Tab. 3: Návrh vedení přehledu PIO

Druh PIO	Velikost	Počet kusů	Sklad	Poznámka
Dětský vak DV 65	-			
Dětská kazajka DK 62	-			
Dětská maska DM 1	-			
Dětská maska CM-3/3 h	-			
Ochranná rouška OR 1	-			
Ochranná maska CM 4	3, 4, 5			
Filtr ochranný MOF 4	-			
Filtr ochranný MOF 2	-			
...				

Zdroj: [7]

Zabezpečení a způsob provádění výdeje PIO

Jde o určení místa výdeje, jeho personální zabezpečení a distribuci. Součástí je seznam existujících prodejen prostředků.

Pokud je vyhlášen stav ohrožení státu nebo válečný stav určená výdejní střediska se stávají zařízeními civilní ochrany. Uvádí počty osob vybraných skupin obyvatelstva.

Zabezpečuje evidenci o výdeji PIO a zpětné přebírání PIO.

Tab. 4: Náhled vedení přehledu osob

Skupina	Počet	Poznámka
Děti do 1,5 roku		
Děti od 1,5 roku do 3 let		
Děti od 3 do 6 let		
Děti od 6 do 18 let		(+počet pedagogických pracovníků)
Osoby ve zdravotnických zařízeních		(+počet zdravotnického personálu)
Osoby v sociálních zařízeních		(+počet personálu)

Zdroj: [7]

Tab. 5: Návrh evidence výdeje PIO

Pořadové číslo	Jméno a příjmení	Číslo OP	Vydaný druh PIO/ počet	Podpis
1.	Jan Novák	12345	CM 4/ 1ks	
2.				
3.				
4.				
...				

Zdroj: [7]

Rozdělení odpovědnosti za provedení individuální ochrany obyvatelstva

Plán vymezuje odpovědnost obci s rozšířenou působností a kraji. Konkretizuje úkoly jednotlivým institucím. [4] [28]

Závěrem je nutné dodat, že struktura plánu by měla být dodržena, je možné ji doplnit či mírně pozměnit. Nemělo by však docházet ke změně nosných ustanovení a částí plánu.

Zákonně není stanoveno, na jakém místě má být Plán individuální ochrany uchován a komu má být zpřístupněn. Plán individuální ochrany je součástí vnějšího havarijního plánu. Z důvodů plynoucích z použitelnosti a využitelnosti je předpokládáno uložení nejméně dvou výtisků, a to na úrovni HZS kraje a obce či objektu, pro něž je plán zpracován. Dokument by měl být volně přístupný pro potřeby odborníků i zájemců ze strany občanů.

Níže naleznete konkrétní plán individuální ochrany společnosti ČEPRO.

C6. Plán individuální ochrany obyvatelstva

Není počítáno s rozšířením havárie mimo areál střediska. Z tohoto důvodu není potřeba zpracovávat plán individuální ochrany obyvatelstva.

Prostředky pro individuální ochranu zaměstnanců organizace:

- maska k dýchacímu přístroji – 16 ks
- dýchací přístroj – 11 ks
- oblek proti sálavému teplu – 4 ks
- protichemický oblek – 3 ks
- prostředky pro práci ve výškách a nad volnými hloubkami – 4 sady
- zásahový oblek, boty, rukavice a přilba – 16 ks

Místa uskladnění:

- prostředky pro individuální ochranu jsou přiděleny přímo zaměstnancům
- zaměstnanci mají prostředky pro individuální ochranu umístěny na pracovištích

System výdeje prostředků individuální ochrany a jejich zpětného přejímání prostředky pro individuální ochranu se nevydávají, jsou přiděleny přímo zaměstnancům přidělování osobních ochranných pracovních prostředků (a jejich následná výměna při opotřebení) je řešeno Předpisem OPRIA 11/OPRIA/03/01/2014 Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků.

při výměně prostředků (např. po jejich opotřebení nebo zničení) jsou vráceny proti podpisu v evidenci o vydání OOPP.

Za prvotní přidělení OOPP po nástupu zaměstnance a jejich následnou výměnu je odpovědný příslušný vedoucí zaměstnanec pracoviště.

Obr. 1: Plán individuální ochrany obyvatelstva pro ČEPRO, a. s. sklad Loukov

Zdroj: [29]

Z hlediska plánování a výdeje je oblast zabezpečena souborem dokumentů. Po jejich srovnání však je možné nalézt řadu nesrovnalostí, především ve vydávání prostředků individuální ochrany.

7 SKLADOVÁNÍ A OŠETŘOVÁNÍ PROSTŘEDKŮ INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY

Prostředky individuální ochrany pro civilní obyvatelstvo jsou v převážné většině uloženy v centrálních skladech Skladového a opravárenského zařízení HZS ČR a skladech Státních hmotných rezerv po celé České republice. V současnosti se jedná o 10 skladů PIO (Drahanovice, Hluboká nad Vltavou, Jihlava, Kamenice, Kroučová, Skuteč, Velvary, Vizovice, Vlastislav, Zbiroh⁶). Pro zachování ochranných vlastností musí skladovací prostory vyhovovat stanoveným podmínkám.

Mezi všeobecné požadavky pro skladování ochranných materiálu můžeme zařadit zachování vlastností skladovaných materiálů, vhodné přístupové cesty, dostatečný manipulační prostor vně i uvnitř skladu. Prostor musí být zabezpečen před nepovoleným vniknutím a odpovídat předpisům požární ochrany.

Nejdůležitějším úkolem skladování je zachovat použitelnost skladovaných prostředků. Ve skladovacích zařízeních je zabráněno pronikání světla, působení chemických látek (především rozpouštědel a chemikálií) a mrazu. U prostředků individuální ochrany je možné překročit dobu, po kterou jsou prostředky skladovatelné (doba garantovaná výrobcem) až více než dvakrát.

Mezi technické požadavky skladu řadíme čistotu, sucho, bezprašnost stálé klima. Teplota se pohybuje mezi – 10 až 25 °C, při čemž nesmí přesáhnout ani jednu z krajních hodnot a v uvedeném rozmezí se nesmí náhle měnit. Relativní vlhkosti vzduchu pro skladování je 65 % ± 10 %. Sklady jsou vybaveny teploměrem a vlhkoměrem.

Rozpouštědla, pohonné hmoty, mazadla, dezinfekční prostředky, kyseliny, louhy nebo jiné chemikálie musí být uloženy odděleně.

Samotné skladování je přehledné tak, aby bylo dosaženo úplnosti skladovaných souprav a materiálu. Prostředky jakou jsou masky, vaky, dětské kazajky, obleky a jiné, je nutné kontrolovat dvakrát ročně. Přírozenému stárnutí pryže a dalších materiálů nelze

⁶ Rozmístění skladů CO naleznete v příloze P III

zabránit, je však nutné, aby poškození a deformity byly včas odhaleny a odeslány do specializovaných opravárenských zařízení. [13] [19] [30]

7.1 Skladování a ošetřování jednotlivých ochranných prostředků

Všechny dále uvedené prostředky je nutno nejméně jedenkrát ročně kontrolovat, pokud není stanoveno jinak. Při jednoduchém znečištění je možné pogumované prostředky omýt vodou s přídavkem saponátu a nechat oschnout. Pogumovaný textil se klouzkuje a je u něj nutná častější kontrola. Kovové předměty je nutno chránit před vznikem koroze, ať už povrchovou úpravou nebo materiálu nebo konzervací.

Ochranné masky

Jsou skladovány zabalené v regálech, policích nebo zavěšené v brašnách na věšácích. Masky je možno ukládat do beden, maximálně ve 4 vrstvách, přičemž je nutné jedenkrát ročně překládat spodní vrstvy nahoru. Zároveň musí být vždy ukládány tak, aby nedošlo k deformaci lícnic.

Filtry

Mohou být skladovány v regálech či krabicích. Musí být zabezpečeny tak, aby nedošlo k deformaci či jinému poškození. Je zakázáno skladovat filtry v našroubovaném stavu na lícnici.

Dětské kazajky

Jsou skladovány zavěšené nebo v originálních krabicích z výroby. Zajímavostí je ukládání jednotlivých dětských kazajek do plastových kbelíků a následné stohování.

Vaky

Bývají ukládány v krabicích nebo zavěšené za tkanice vaku. Dmychadla k ochranným vakům jsou skladována jednotlivě mimo věšáky a krabice s ochrannými vaky.

Obleky

Jsou skladovány jednotlivě rozvěšené a překryté proti zaprášení. Vše je prováděno podle návodu výrobce.

Zdravotní prostředky jednotlivce

Soupravy jsou skladovány v krabicích z pravidla po 40 kusech. Obvazy a injekční stříkačky, které nejsou součástí balíčku, jsou skladovány v samostatných krabicích. Při

skladování injekčních stříkaček je nutné dodržet skladovací teplotu 5 – 15 °C a relativní vlhkost 40 – 50 %. [30]

Obr. 2: Ukázka skladování masek CM 4

Zdroj: [31]

Obr. 3: Ukázka stohování balení DK 62 při skladování

Zdroj: [31]

8 AKTUÁLNÍ STAV POČTU OCHRANNÝCH POMŮCEK V ČR

Zpráva o stavu ochrany obyvatelstva v České republice 2015 uvádí, že stav prostředků individuální ochrany se snižuje a z úsporných důvodů nedochází k jeho doplňování. Počet prostředků je možné zvýšit využitím nabídky výrobců, je to však finančně velmi náročné.⁷

Tabulka uvádí počet osob na území České republiky, které mají zákonný nárok na poskytnutí ochranných prostředků, počet chybějících prostředků pro dané věkové skupiny s jejich cenami. Na obnovu systému a zabezpečení stávajícího počtu obyvatelstva je zapotřebí přibližně 5 miliard Kč. V uvedené částce nejsou započteny prostředky na údržbu a skladování. [25]

Tab. 6: Přehled nákladů na plnění ustanovení § 17 vyhlášky č. 380/2002 Sb.

Kategorie osob	Osoby	Skladem	Chybí	Kč/ks	Celkem Kč
Děti do 1,5 roku	164 080	19 963	144 117	5 500	792 643 500
Děti od 1,5 do 6 let	514 505	4 771	509 734	6 500	3 313 271 000
Děti od 6 do 18 let	1 194 113	1 095 737	98 376	6 500	639 444 000
Zdravotnická a ostatní sociální zařízení	171 350	171 350	0	2 460	0
Doprovod	448 136	448 136	0	2 460	0
Ochranné filtry	2 492 184	1 445 360	1 046 824	390	408 261 360
CELKEM					5 153 619 860

Zdroj: [25]

⁷ Problematikou se zabývá i p. Hylák, jež své poznatky uvádí v aktuálním skriptu Individuální a kolektivní ochrana obyvatelstva ČR

CÍL PRÁCE A POUŽITÉ METODY

Cílem práce je analyzovat problematiku související s individuálními ochrannými prostředky, seznámit čtenáře s právním ukotvením a zásadami poskytování ochranných pomůcek.

Ke zpracování bylo využito rešeršních a analytických metod. Analyzována byla problematika ve vztahu k historickému vývoji ochrany obyvatelstva, příslušné právní ukotvení a další normativy vztahující se k ochraně obyvatelstva s důrazem na individuální ochranné prostředky. Zpracována byla rešerše s důrazem na monografie a aktuální studie, stati a články vztahující se k dané problematice. Pro praktickou část byl zpracován dotazník, po jeho vyhodnocení byla vyhotovena brožura se základními informacemi pro obyvatelstvo.

Závěrem bude zhodnocen stávající stav a situace v této oblasti, znalosti obyvatelstva i materiální zajištění v ČR.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

9 PROBLEMATIKA CIVILNÍ OCHRANY

Vznik Civilní obrany jako organizace je datován roku 1937, organizace byla založena v reakci na možný příchod druhé světové války. Ve zmiňovaném roce a několika následujících letech se CO zaměřovala na ochranu obyvatel, nespádala při tom pod tehdejší Československou armádu.⁸

Postupem času došlo k budování skladů techniky a výstroje v každém kraji. K plošnému pokrytí posloužilo 3 – 5 skladů v jednom kraji.

V civilní části obrany byly ustaveny skupiny složené z civilních osob. Zmíněné skupiny byly nasazovány k neodkladným prvořadým záchranným a likvidačním pracím. Na území okresu se nacházelo celkem 16 služeb, viz dále. Každá ze služeb byla vybavena příslušným materiálem a určitým počtem odborníků v dané oblasti.

Zdravotnická služba CO (ZDRS – CO) Sestával z členů tvořených lékaři, asistenčními sestrami a na okrese bylo možné povolát dobrovolné zdravotní sestry.

Zemědělská služba CO (ZMS – CO) Služba byla složena z techniků a ošetřovatelů zemědělských zvířat.

zařazený

Požární služba CO (PS – CO) Skupinu zabezpečovaly profesionální PJ okresu, PJ větších objektů a jednotky dobrovolných hasičů.

Pořádková bezpečnostní služba CO (BPS – CO) Přímou řízeny Ministerstvem vnitra. Doplňovány byly příslušníky Veřejné bezpečnosti, na zabezpečení pořádku se podílely i pořádkové jednotky tvořeny občany z jednotlivých závodů.

Stavebně technická služby CO (STCHS – CO)

Státní spojová služba CO (STSPS – CO) Služba byla tvořena jednotkami pro obnovu porušených spojů a dalšími.

Plynárenská služba CO (PLS – CO)

⁸ Více k přípravě obyvatelstva v oblasti CO viz kapitolu Historický vývoj ochrany obyvatelstva

Vodohospodářská služba CO (VDS – CO)

Energetická služba CO (ESE – CO)

Zásobovací služba CO (ZS – CO)

Dopravní služba a oprava komunikací (JŘSD a OS)

Komunální služba CO (KMS – CO)

„Kromě těchto služeb byly na okresech zřízeny Komise pro výdej prostředků IPCHO (ochranné prostředky individuální ochrany a ochranné masky). Tato komise řešila zabezpečení obyvatelstva, dětí i kojenců ochrannými pomůckami. Tyto komise řídil příslušný štáb CO okresu.“ [32]

Mezi další komise zajišťující pořádek a bezpečnost patřila Krytová komise, jež měla za úkol zajistit kolektivní ochranu. [32]

Dnes organizace s názvem Civilní ochrana neexistuje. Pojem civilní ochrany se stal téměř synonymem pro pojem ochrana obyvatelstva. Zajištění civilní obrany je spíše rutinní a vyplývá především z úkolu HZS ČR spravovat sklady civilní obrany.

9.1 Terminologie

„Civilní obrana je plnění některých nebo všech níže uvedených humanitárních úkolů, jejichž cílem je chránit civilní obyvatelstvo před nebezpečím, pomoci mu odstranit bezprostřední účinky nepřátelských akcí nebo pohrom a také vytvořit nezbytné podmínky pro jeho přežití.

Těmito úkoly jsou:

a) hlásné služby;

b) evakuace;

c) organizování a poskytování úkrytů;

d) zatemňování;

e) záchranné práce;

f) zdravotnické služby včetně první pomoci a také náboženská pomoc;

g) boj s požáry;

h) zjišťování a označování nebezpečných oblastí;

i) dekontaminace a podobná ochranná opatření;

- j) poskytování nouzového ubytování a zásobování;*
- k) okamžitá pomoc při obnově a udržování pořádku v postižených oblastech;*
- l) okamžitá oprava nezbytných veřejných zařízení;*
- m) bezodkladné pohřební služby;*
- n) pomoc při ochraně předmětů nezbytných k přežití;*
- o) doplňující činnost nezbytná k splnění výše uvedených úkolů, včetně plánování a organizování, ale neomezující se pouze na tuto činnost.” [33]*

*„**Civilní ochrana** je souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů a dalších zainteresovaných orgánů, organizací, složek a obyvatelstva, prováděných s cílem minimalizace negativních dopadů možných mimořádných událostí a krizových situací na zdraví a životy lidí a jejich životní podmínky. Civilní ochrana se stává za válečného stavu součástí systému obrany státu a zabezpečuje výkon humanitárních úkolů uvedených v čl. 61 Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů ze dne 12. srpna 1949, přijatého v Ženevě dne 8. června 1977.” [33]*

*„**Ochrana obyvatelstva** → civilní ochrana*

Plnění úkolů civilní ochrany při ozbrojeném konfliktu i mimo něj, zejména varování, vyrozumění, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku. Výklad ochrany obyvatelstva není jednotný, v některých zemích, které nemají systém krizového řízení je termín ochrana obyvatelstva užíván v širším výkladu jako systém nevojenské ochrany – řeší např. i ochranu vnitřní bezpečnosti a ekonomiky.” [33]

Z výše uvedeného je zřejmá provázanost pojmů Civilní obrany, ochrany a Ochrany obyvatelstva. V aktuálním terminologickém slovníku Ministerstva vnitra je pod termínem Ochrana obyvatelstva transparentně odkázáno i na termín Civilní ochrana. Jedná se především o souhrn prováděných činností a postupů příslušných orgánů při mimořádných a dalších událostech, při jejich předcházení a likvidaci následků.

Civilní obrana má za úkol jasné cíle pro obranu civilního obyvatelstva při jakémkoliv ohrožení.

9.2 Materiální zabezpečení civilní ochrany České republiky

Aktuální výše hodnoty materiálu civilní ochrany je 558 milionů Kč. Aktuálnost všech dat je ve Skladovacím a opravárenském zařízení Olomouc zajišťována účetním systémem SAP.

Nový materiál civilní ochrany není pořizován od roku 2000. Ve skladech zůstává pouze zásoba, jež byla v předešlých letech převedena ze správy Ministerstva financí na Ministerstvo vnitra. Ze zmiňovaného množství bylo vyraženo a fyzicky zlikvidováno více než dvě třetiny materiálu⁹. Po převedení předmětného materiálu pod Ministerstvo financí došlo ke stahování ochranných prostředků ze skladů na úrovni obcí, okresů, krajů a ze všech veřejných budov a míst, kde byly doposud prostředky skladovány. Zmiňované sklady byly z velké míry zrušeny a všechny kraje tak přesunuly prostředky do centrálních skladů. Těmito sklady se staly především sklady civilní ochrany a sklady státních hmotných rezerv. Jednotlivé kraje měli možnost zachovat i menší sklady nebo skladovací místa ve veřejných budovách. Jediným krajem České republiky, který využil smluvní dohody se SOZ HZS ČR byl Plzeňský kraj. Prostředky tak přešly do vlastnictví jmenovaného kraje a SOZ HZS ČR už nemá další povinnost starat se o tyto prostředky. Prostředky tak nepodléhají revizím a opravám SOZ HZS ČR.

Aktuálně je téměř nedohledatelné, která instituce si v jednotlivých krajích zachovala svá skladovací místa podpisem příslušných smluv. Zajímavostí zůstává, že v plánu individuální ochrany Zlínského kraje je uvedeno jako jedno ze skladovacích místo Uherskohradištská nemocnice. Sklad Uherskohradištské nemocnice je zřejmě pozůstatkem z doby rušení menších skladů.

V následující tabulce naleznete konkrétní počty jednotlivých prostředků skladovaných na území České republiky v posledních třech letech. Všechny oficiální podklady byly získány ze SOZ HZS ČR.

⁹ Likvidace materiálu probíhá postupně od roku 2002 do současnosti.

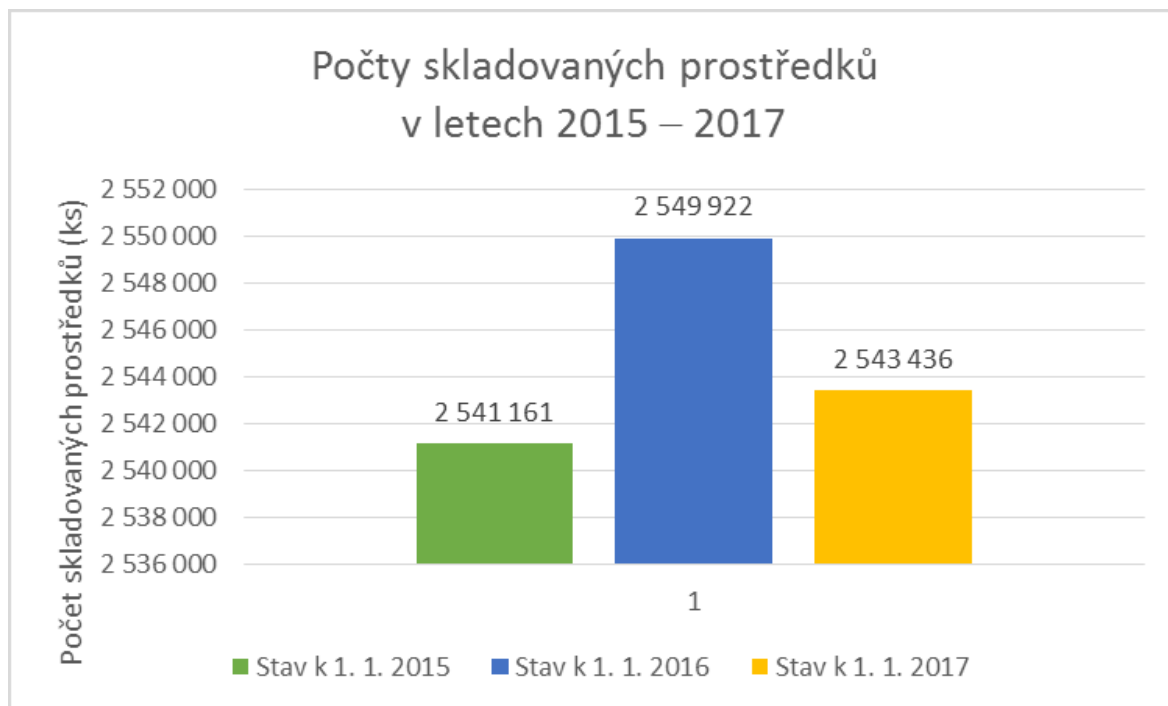
Tab. 7: Materiální zabezpečení PIO v posledních třech letech

Název prostředku	Stav k 1. 1. 2015	Stav k 1. 1. 2016	Stav k 1. 1. 2017
Dětský vak DV – 65	0	0	0
Dětský vak DV – 75	19 963	20 015	20 013
Dětská kazajka DK-62	0	0	0
Dětská kazajka DK-88	4 771	4 856	4 850
Lícnice DM – 1	204 678	207 811	207 751
Lícnice CM – 3 / 3h	36 169	36 165	36 165
Lícnice CM – 3	0	0	0
Lícnice CM – 4	1 550 296	1 556 056	1 549 975
Lícnice CM – 5	7 949	8 147	7 706
Lícnice CM - 6	2 472	2 468	2 464
Ochranná rouška OR-1	712 057	712 057	711 857
Ochranný oděv SOO- CO	2 806	2 347	2 655
Celkem	2 541 161	2 549 922	2 543 436

Zdroj: [34]

Předpokladem do dalších let je postupné snižování počtů a druhů materiálu civilní ochrany pro ochranu obyvatelstva. U ochranných prostředků dochází k technologickému ale i morálnímu zastarání. Jedná se především o ochranné lícnice, vaky a kazajky, jejichž výroba byla v osmdesátých letech ukončena. Jako jediné byly v posledních letech dodávány typy lícnic CM – 5 a CM – 6, konkrétně v roce 2006 a 2007 pouze pro potřeby složek integrovaného záchranného systému. Filtry jsou do skladu dokupovány v závislosti na využitelnosti¹⁰. Skladované filtry slouží jako druhoetapová ochrana, první etapa je naskladněna u jednotlivých složek integrovaného záchranného systému.

¹⁰ Posledními naskladněnými filtry se staly filtry využitelné při ptačí chřipce.

Obr. 4: Grafické znázornění počtu skladovaných PIO

Zdroj: [34]

Od roku 2010 je s materiálem civilní ochrany nakládáno dle pokynu generálního ředitele Hasičského záchranného sboru s přihlédnutím k aktuální Koncepti ochrany obyvatelstva. [34] [35]

Stav materiálu civilní ochrany v průběhu let dokladuje následující tabulka.

Tab. 8: Stav materiálu CO

PIO	Rok výroby	Počty z MCO 7.2.2002	Počty v SAP k 16.11.2005	Počty z MCO k 1.1.2014	K 1.1.2015	Počty z MCO k 1.1.2016	K 1.1.2017
Dětský vak DV – 65	1966–1973	106 216	44 760	0	0	0	0
Dětský vak DV – 75	1980–1990	36 276	31 622	21 273	19 963	20 015	20 013
Dětská kazajka DK-62	1962–965	6 927	956	0	0	0	0
Dětská kazajka DK-88	1991–1992	5 271	4 103	4 895	4 771	4 856	4 850
Lícnice DM – 1	1963–1970	796 312	556 956	295 648	204 678	207 811	207 751
Lícnice CM – 3 / 3h	**	167 647	80 505	39 199	36 169	36 165	36 165
Lícnice CM – 3	1962–1974	2 787 855	1 356 329	0	0	0	0
Lícnice CM – 4	1975–1992	1 903 011	1 514 559	1 565 127	1 550 296	1 556 056	1 543 383
Lícnice CM – 5	1996	0	*	6 938	7 949	8 147	7 706
Ochranná rouška OR-1	1960	2 383 900	*	713 677	- nezjištěn	712 057	711 857
MOF – 2	1975–1980	1 010 196	289 179	132 626	131 304	131 244	107 544
MOF – 4	1980–1990	2 382 852	1 451 781	1 259 726	1 257 939	1 257 799	1 257 795
MOF – 5	1992	46 291	30 426	42 688	42 688	42 678	42 678
MOF – 6 – M	1999	2 600	5 499	13 019	13 429	13 389	12 629
Spec.ochr. oděv SOO CO	1987–1992	6 563	3 840	2 703	2 806	2 347	2 655

Zdroj: [35]

Výše uvedená tabulka byla získána od pana Hyláka z Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč a její konečná podoba vznikla úpravou. Doplněny jsou počty ochranných prostředků z roku 2015 a 2017. Následně jsme byli nuceni zapátrat po konkrétních číslech, která v tabulce nenavazují do posloupností. Počty, jež jsou v tabulce uvedeny, byly poskytnuty SOZ HZS ČR nebo Logistikou HZS ČR.

Navýšení počtů některých prostředků je způsobeno z velké míry zřejmě nezrušením některých menších skladů, kterých ještě na přelomu tisíciletí bylo kolem 34 tisíc. Při plošném stahování ochranných prostředků do centrálních skladů byly opomenuty nebo požádali o sjednání smluv o ponechání prostředků. Může se jednat také o zapomenuté sklady nebo zapomenuté skladované zásoby z veřejných budov.

Perspektivně bude využitelnost materiálu civilní ochrany řešena komisí, jež bude zasedat v rámci vytváření nové koncepce ochrany obyvatelstva. [34] [35]

9.3 Vývoj prostředků individuální ochrany

V rámci Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč je věnována pozornost vývoji nových prostředků a jejich testování. Stát se však nepodílí na jejich certifikaci a následné distribuci. Vyrobené prototypy jsou tak pouze ukázkou potenciálu naší země, jež není dále využita. Konkrétně jsou vyvíjeny nové typy dětských ochranných vaků, ochranných oděvů, ochranné masky jsou nahrazovány ochrannými kuklami a vyvíjeny jsou i nové filtroventilační jednotky. Na vývoji a spolupráci se podílí především firma Malina Safety. Tato společnost se v posledních letech specializovala na návrh, vývoj a výrobu filtračně - ventilačních systémů CleanAIR. Ukázky jednotlivých prostředků naleznete v příloze.

Obr. 5: Dětský ochranný vak CleanAIR Smart – Baby

Zdroj: [36]

9.4 Plán individuální ochrany obyvatelstva Zlínského kraje

Plán individuální ochrany je součástí Havarijního plánu Zlínského kraje. Obsahuje všechny kapitoly a podkapitoly, jež by se v plánu individuální ochrany měly nacházet. Rozsahově je dokument vypracován přibližně na dvě strany formátu A4.

Dokument uvádí vysvětlení pojmu individuální ochrany. Navazuje klauzule o ochraně jednotlivce, jež bude v případě ohrožení státu realizována prostřednictvím improvizované ochrany. Dále je zde popsán postup improvizované ochrany jednotlivých částí těla doplněný obrázky. Vymezeno je zde i její použití.

Druhá strana textu je zaměřena na poskytování prostředků individuální ochrany. Vymezuje příjemce dle právních předpisů a uvádí další informace spojené s množstvím a uložením prostředků individuální ochrany. Dále je uvedeno zabezpečení a způsob jejich výdeje a samozřejmě rozdělení odpovědnosti za provedení.

10 FINANCOVÁNÍ CIVILNÍ OCHRANY

Podle zákona č. 2/1969 (o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy) je ústředním orgánem státní správy pro krizové řízení, civilní nouzové plánování, ochranu obyvatelstva a integrovaný záchranný systém Ministerstvo vnitra. Z uvedeného vyplývá, že zajištění prostředků individuální ochrany je zcela v kompetenci ministra vnitra.

Ministerstvo financí nemá uvedenou agendu ve své přímé působnosti a na oblasti bezpečnosti se podílí ve velké míře pouze prostřednictvím státního rozpočtu. Ministr vnitra má možnost v procesu přípravy návrhu zákona o státním rozpočtu na příslušný rok uplatnit své požadavky. Tímto požadavkem se může stát i návrh o navýšení rozpočtu jím zpravované kapitoly. Návrh by byl dále posuzován vládou společně s dalšími, a to s přihlédnutím k reálným možnostem státního rozpočtu.

Z vyjádření ministerstva financí (konkrétně ředitele odboru Financování státního rozpočtu II) je zřejmé, že si je ministerstvo financí vědomo důležitosti předmětné oblasti. Oblast bezpečnosti a ochrany člověka však nespadá do jeho gesce.

Do roku 2017 celkové náklady na fyzickou likvidaci materiálu civilní ochrany přišly jen ve finančním vyjádření na 28 milionů Kč. Je zřejmé, že i otázka další postupné likvidace nepotřebného materiálu je velice nákladná. Likvidace bude probíhat postupně s přihlédnutím ke stanoveným recipročním opatřením v oblasti ochrany obyvatelstva. [37] [38]

Obr. 6: Výdaje ČR na Civilní připravenost na krizové stavy (Kč)

Zdroj: [39] [40] [41]

Ve státním rozpočtu bohužel není dohledatelná konkrétní částka, jež by byla vyčleněna ze státního rozpočtu na zabezpečování materiálu civilní ochrany. V zákoně o státním rozpočtu na stanovený rok nalezneme jednotlivé kapitoly státního rozpočtu. V kapitole č. 374 s názvem Správa státních hmotných rezerv je uvedena oblast Civilní připravenost na krizové stavy. Z výše uvedené tabulky vyčteme výdaje na zmiňovanou oblast za poslední tři roky. Částka se během let přiměřeně zvyšuje s rostoucím vývojem i cenou v dané oblasti. Ani v jednom roce se však nejedná o navýšení rozpočtu ve větší míře.

Údržba materiálu civilní ochrany není financována jako samostatná složka. Skladovací a opravárenské zařízení spadající pod Ministerstvo vnitra musí vyčleňovat zmiňovanou sumu z celkového rozpočtu zařízení. Není tedy možné vyčíslit konkrétní finanční hodnotu, pokusíme se však přiblížit alespoň některé z dotčených hodnot. Z dostupných zdrojů bylo odhadnuto, že částka na údržbu prostředků individuální ochrany a obecně materiálu civilní

ochrany je 3,3 milionu Kč¹¹. Přičemž počet odpracovaných normohodin na zmiňovaném úseku je 9 000 normohodin za rok, cena jedné normohodiny byla vyčíslena přibližně na 366 Kč. Náhradní díly na opravu prostředků individuální ochrany vyjdou ročně na 1 – 2 miliony Kč. [34]

Tab. 9: Výdaje na zabezpečení materiálu CO

Specifikace	Hodnota (mil. Kč)	Poznámka
Likvidace materiálu CO do roku 2017	28,0	
Údržba PIO a materiálu CO	3,3*	9 000 normohodin
Revize a opravy zařízení	3,6*	9 800 normohodin
Celkem práce + materiál SOZ HZS ČR	7,3*	cca 19 000 normohodin
Komerční provedení	35,0	

*v uvedených hodnotách nejsou započítány mzdy pracovníků

Zdroj: [34]

Tab. 10: Množství materiálu CO určeného k likvidaci

Rok	Množství materiálu (t)
2002	522
2003	981
2004	1 627
2005	818
2006	901
2007	677
2008	443
2009	214
2010	168
Celkem	6351
Materiál	cca 60 % z celkového počtu
Náklady	27 mil. Kč

Zdroj: [34]

Stávající financování řešené problematiky ukazuje na skutečnost, že úloha¹² státu byla překonána. Perspektivou v řešené oblasti je zvyšování podílu sebeochrana.

¹¹ Do uvedené hodnoty na údržbu materiálu nejsou započítány mzdy pracovníků. Z interních důvodů není možno uvádět konkrétní počty zaměstnanců, ani výši jejich mezd.

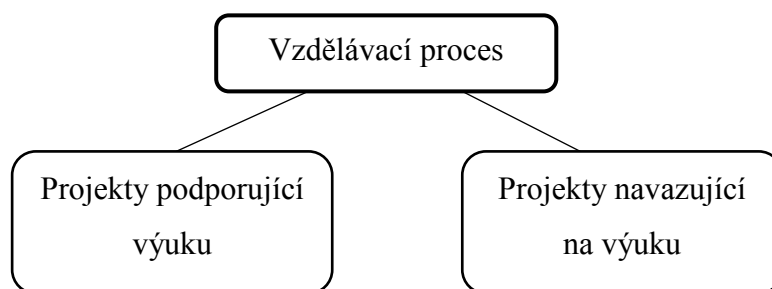
¹² Ve vztahu k zabezpečování prostředků individuální ochrany

11 VZDĚLÁVÁNÍ V OBLASTI BEZPEČNOSTI A KRIZOVÉ PŘIPRAVENOSTI

V současnosti je kladen velký důraz na zařazování bezpečnostních témat do vzdělávacích plánů na všech úrovních studia. Již v předchozích letech byly na návrh ministerstva školství zařazeny do oblasti vzdělávání témata související s bezpečností. Témata však nikdy nebyla plně zařazena jako samostatný předmět a dotýkala se výuky spíše okrajově či doplňkově.

Mezi klíčovými prioritami ochrany obyvatelstva v dokumentu Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 nalezneme i formulaci věnovanou širšímu zapojení veřejnosti do oblasti bezpečnosti státu. Především se jedná o zvýšení podílu občanů na ochraně obyvatelstva ve formě sebeochrany. Obyvatelstvo by mělo být schopno využít informací, jež získá prostřednictvím cíleného systému výchovy a přípravy. [24]

Dokumentem navazujícím na koncepční priority je Zpráva o stavu ochrany obyvatelstva v České republice z roku 2015. Zde jsou zhodnoceny snahy o naplnění priority týkající se vzdělávání a stanoveny konkrétní cíle v uvedené oblasti. Ve zprávě je považováno za optimální vzdělávat obyvatelstvo v rámci povinné školní docházky, čehož je důkazem i praxe. [25]

Obr. 7: Schéma vazeb podporujících proces vzdělávání

Zdroj: [25]

V roce 2017 byl vydán dokument hodnotící naplňování cíle úkolu č. 19 a) *Zmapovat stav výchovy a vzdělávání v ochraně obyvatelstva ve školách a navrhnout optimální řešení pro zkvalitnění tohoto proces stanoveného aktuální Koncepci ochrany obyvatelstva.*

Dokument s názvem Zpráva o výsledcích podrobné analýzy současného stavu výuky všech bezpečnostních témat ve školách s návrhy dalšího postupu byl vypracován skupinou odborníků a zástupců daných resortů.

„Smyslem vzdělávání studující populace v oblasti bezpečnosti je vytváření a udržování souboru znalostí a dovedností potřebných k minimalizaci negativních důsledků působení širokého spektra každodenních rizik, mimořádných událostí a krizových situací nevojenského i vojenského charakteru.“ [42]

Výsledkem analýzy je, že problematika bezpečnosti je ve školních vzdělávacích programech pojata pouze průřezově. Obsahově by přitom předmětná problematika vydala na celý samostatný předmět. Nutné je i zavedení přezkoumání získaných znalostí. Aktuálně neexistuje systém hodnotící připravenost žáků, v budoucích letech by mělo dojít ke změně. Problematika bezpečnosti by neměla být ukotvena pouze rámcově, ale měl by být pevně stanoven obsah jednotlivých témat a způsob kontroly získaných vědomostí. Na nejnižší úrovni vzdělávání¹³ se ochranou člověka za mimořádných událostí zabývá 70,2 % škol. V základním školství se v posledních dvou letech pedagogové z 59,9 % škol nezúčastnili kurzu nebo proškolení v oblasti. Ve středoškolském vzdělávání se jedná o vyučující ze 41,7 % škol, kteří nebyli v posledních dvou letech proškoleni. Navíc bylo zjištěno, že ochraně člověka za běžných rizik a mimořádných událostí je na středních školách věnována menší pozornost než v základním vzdělávání. Zatímco u základních škol je problematika probírána nárazově v určitých okruzích, na středních školách je bráno za samozřejmé, že je problematika začleněna v probíraných předmětech. Konkrétně hovoříme o předmětech, jako je občanská výchova, tělesná výchova, chemie, biologie a další. Jmenované předměty probírají tematiku bezpečnosti člověka jen povrchově a není stanovena přesná hranice rozsahu. V některých případech dochází k duplikaci předávaných informací nebo naopak vypuštění některých z předmětných témat. Mezi bezpečnostní témata řazená do vzdělávacích programů řadíme ochranu člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, přípravu občanů k obraně státu, zdravotní přípravu, dopravní výchovu, prevenci kriminality a boj proti terorismu a extremismu. Přičemž všechna témata by měla být probírána v přibližně stejném rozsahu.

Z výzkumu také vyplývá, že část pedagogů nevyužívá metodické pokyny a pomůcky. Metodické pomůcky jsou přitom z velké míry pro studenty a vyučující zdarma, nebo jsou

¹³ Mateřské školy

volně přístupné. Většina těchto pomůcek je vytvářena přímo Ministerstvem vnitra, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo neziskovými organizacemi a jejich vzájemnou spoluprací. [42]

Vzdělávání v oblasti krizového řízení je dlouhodobě zásadní otázkou připravenosti obyvatelstva ke zvládnutí mimořádných událostí.

12 DOTAZNÍK

Hlavním východiskem zpracování a formulace výzkumného šetření se stala předpokládaná neznalost probírané problematiky obyvatelstvem ČR.

Dotazník je koncipován pro 5 skupin respondentů. Výzkum byl zaměřen na počet třiceti respondentů v každé skupině. Nejnížší testovaná věková skupina byla z drtivé části vybrána na Gymnáziu Zlín Lesní čtvrť. Další testované skupiny sestávaly z vyučujících gymnázia, Fakulty logistiky a krizového řízení UTB a Základní školy Bílovice, studentů vysokých škol, státních zaměstnanců (především úředníků) a dalších. Hlavními cílovými skupinami se stali studenti a vyučující (téměř polovina dotazovaných). Důvodem je snaha o objektivní zhodnocení připravenosti mladé generace na mimořádné události zaměřené na využití PIO, a obecně znalost základních informací týkajících se tématu.

Více než polovina respondentů je z velké části tvořena úředníky, dalšími státními zaměstnanci i prostými občany bez dalšího zařazení.

Tab. 11: Cílové skupiny dotazníkového šetření

Skupina	Počet osob
Zaměstnanci FLKŘ	13
Zaměstnanci Okresní soud Uherské Hradiště	21
Zaměstnanci městského úřadu	8
Pedagogičtí zaměstnanci Gymnázium Zlín Lesní čtvrť	7
Pedagogičtí zaměstnanci ZŠ Bílovice	13
Studenti oboru Ochrana obyvatelstva	16
Studenti Gymnázium Zlín Lesní čtvrť	29
Centrum sociální rehabilitace Labyrint Uh.H.	9
Zaměstnanci Klíčové centrum Uh.H.	5
Zaměstnanci Obecního úřadu Bílovice	7
Další	38
Celkem	166

Zdroj: [43]

Jednotlivé věkové skupiny byly zvoleny z jasně stanovených důvodů. U věkové skupiny 15 – 19 let se jedná o studenty středních škol. Druhá skupina 20 – 26 let je z velké části tvořena studenty vysokých škol. Jednotka produktivních pracujících je řazena do věkové skupiny 27 – 35let. Předpokladem pro občany starší 36 let je, že jsou absolventy povinné vojenské služby. Skupina nad 50 let byla zvolena z důvodu přesvědčení o zvýšených znalostech respondentů.

Tab. 12: Věkové skupiny respondentů

Číslo otázky	Otázka	Odpověď	Celkem
2.	Jaký je Váš věk?	15- 19	29
		20- 26	38
		27- 35	41
		36- 49	31
		50 a více	27

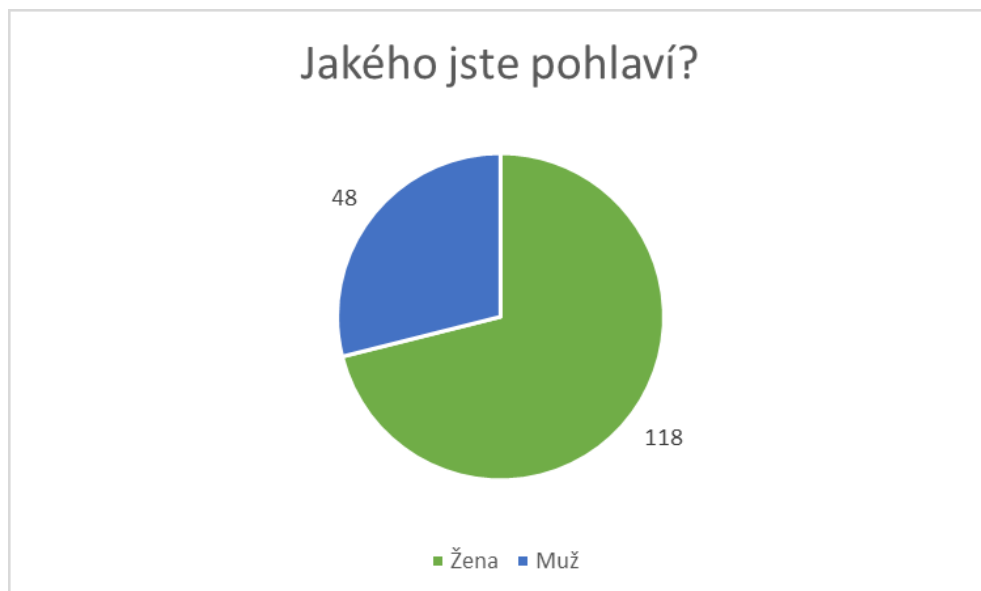
Zdroj: [43]

12.1 Vyhodnocení jednotlivých otázek dotazníkového šetření

Dále budou uvedeny číselné hodnoty odpovědí a vyhodnocení jednotlivých otázek.

12.1.1 Otázka číslo 1

První otázka sloužila k určení pohlaví respondentů. Dotazník byl vyplněn **118 ženami** a **48 muži**. Vyšší zastoupení žen (71 %) bylo způsobeno tím, že dotazník byl distribuován profesím, jež jsou ve větší míře zastoupeny ženami. Konkrétně se jedná o profese pedagogickou, úřednickou a další. **Celkový počet respondentů je 166**, přičemž dalších 12 dotazníků muselo být pro neúplnost z šetření vyřazeno.

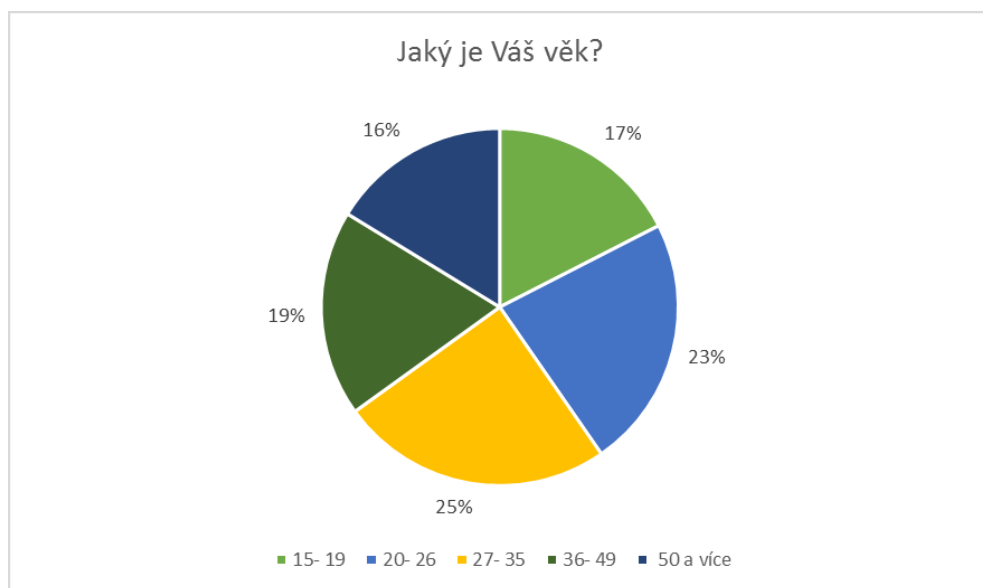

Obr. 8: Graf 1. otázka

Zdroj: [43]

12.1.2 Otázka číslo 2

Druhá otázka analyzovala počet respondentů zastoupených v jednotlivých skupinách. Snahou bylo zajistit přibližně stejný počet respondentů jednotlivých věkových skupin. Nejvyšší zastoupení měla skupina **27 – 35 let** s **25 %**. Věková skupina studentů ve věku **20 – 26** je zastoupena **23 %**. Nejstarší věková skupina **od padesáti let** je zastoupena **16 %**, skupina **36 – 49 let** je zastoupena **19 %** a skupina žáků středních škol ve věku **15 – 19 let** má zbývajících **17 %** zástupců.

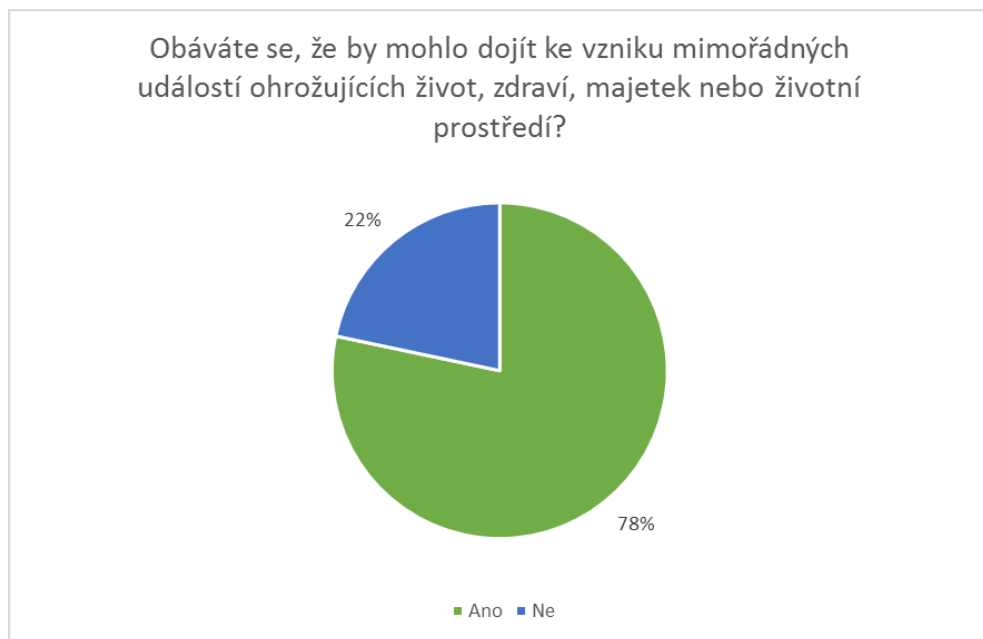

Obr. 9: Graf 2. otázka

Zdroj: [43]

12.1.3 Otázka číslo 3

Třetí otázka měla ve svém důsledku rozdělit respondenty na ty, kteří se obávají vzniku mimořádných situací a ostatní beze strachu z téhož. Výsledkem je, že **78 % respondentů má** v současném bezpečnostním prostředí nějakou **obavu**. Konkrétní příčiny obav budou vyjmenovány v následující otázce. **Respondenti, kteří nemají žádné obavy, získali 22 %**.

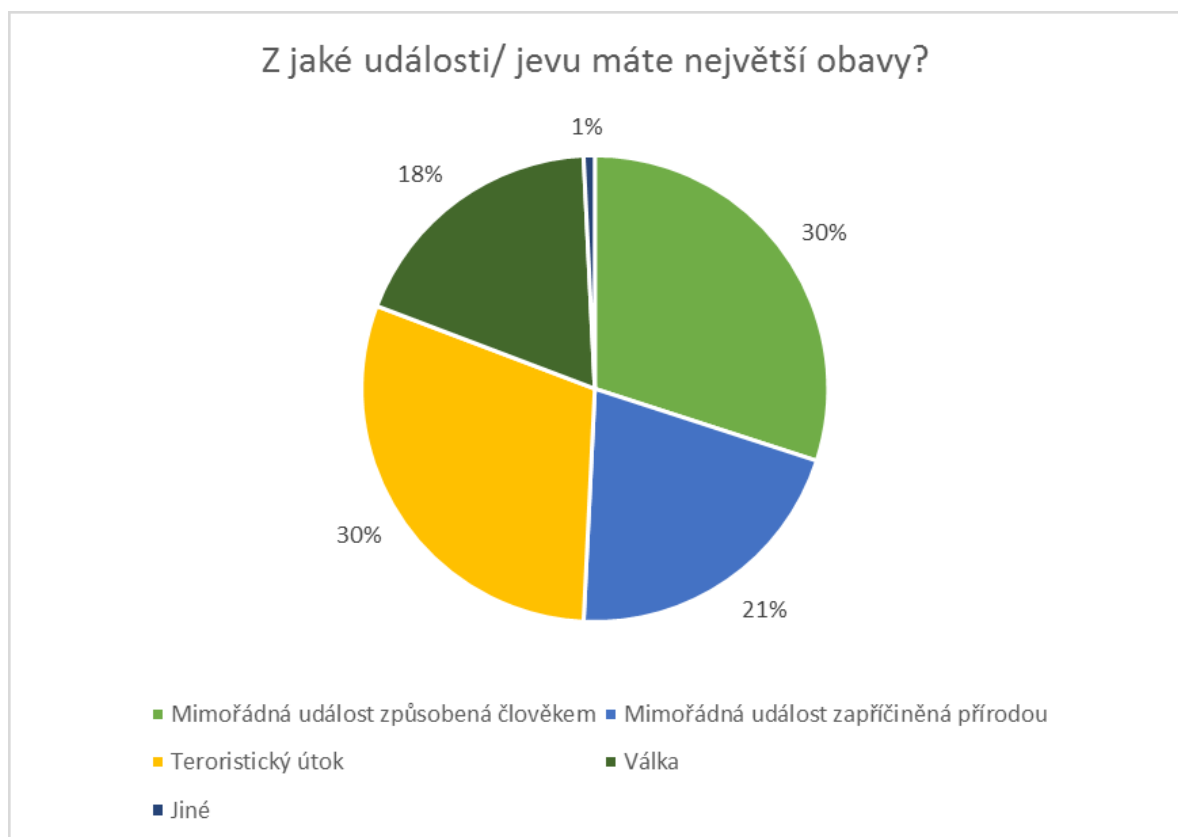

Obr. 10: Graf 3. otázka

Zdroj: [43]

12.1.4 Otázka číslo 4

Na čtvrtou otázku odpovídalo pouze 130 respondentů, kteří v předchozí otázce odpověděli, že mají nějakou obavu týkající se bezpečnosti. Nejvíce se lidé obávají mimořádných událostí **způsobené člověkem a teroristického útoku**, přičemž obě jmenované obavy mají shodné zastoupení obávajících se respondentů **30 %**. Pomyslně na druhém místě se umístila obava z **mimořádné události zapříčiněné přírodou** s **21 %**. Třetí příčku obsadila obava z **válečného konfliktu** s **18 %** a čtvrté místo zůstalo na **jiné obavy**, které zabraly **1 %**.

Obr. 11: Graf 4. otázka

Zdroj: [43]

12.1.5 Otázka číslo 5

Byla koncipována pro zjištění, zda si lidé myslí, že mohou ovlivnit svou bezpečnost. Celých **69 % testovaných osob** má pocit, že **může ovlivnit svou bezpečnost**. **31 % lidí nedokáže ovlivnit svou bezpečnost**. Což se může týkat především nepředvídatelných událostí, jako je teroristický útok nebo jiná náhlá mimořádná událost.

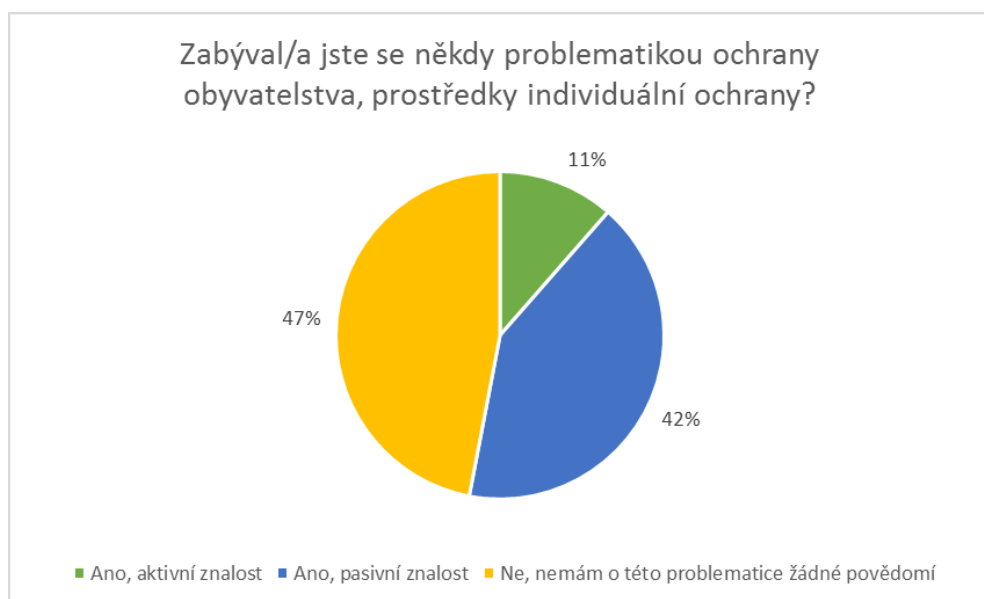

Obr. 12: Graf 5. otázka

Zdroj: [43]

12.1.6 Otázka číslo 6

Šestá otázka sloužila k oddělení odborníků od laické veřejnosti. Mezi odborníky byli zařazeni především studenti a vyučující oborů ochrany obyvatelstva z Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. **Respondenti s pasivní znalostí** nebo **neznalostí** řešené problematiky tvořili **53 %** a **47 % dotazovaných je znalá** v oblasti bezpečnosti a ochrany člověka.

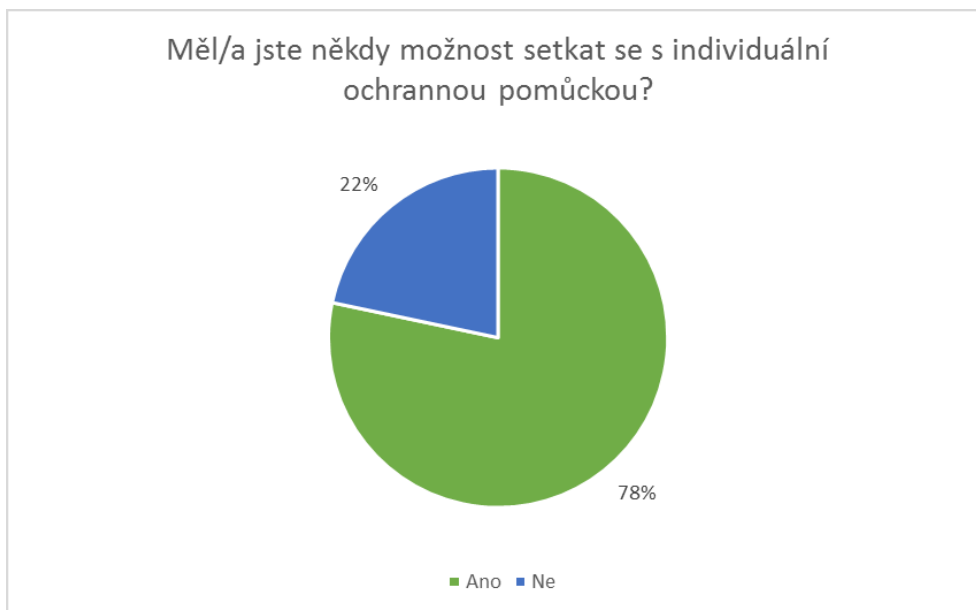

Obr. 13: Graf 6. otázka

Zdroj: [43]

12.1.7 Otázka číslo 7

Respondenti byli požádáni o odpověď na otázku, zda měli možnost vidět ochrannou pomůcku. Přičemž nebylo stanoveno, zda se jedná pouze o prostředky individuální ochrany jako speciálních pomůcek nebo obecně o ochranné prostředky, jež je možno spatřit při každé návštěvě zubního lékaře (rouška). **78 % odpovídajících mělo možnost**, setkat se s individuální ochrannou pomůckou a **22 % nemělo** to štěstí.

Obr. 14: Graf 7. otázka

Zdroj: [43]

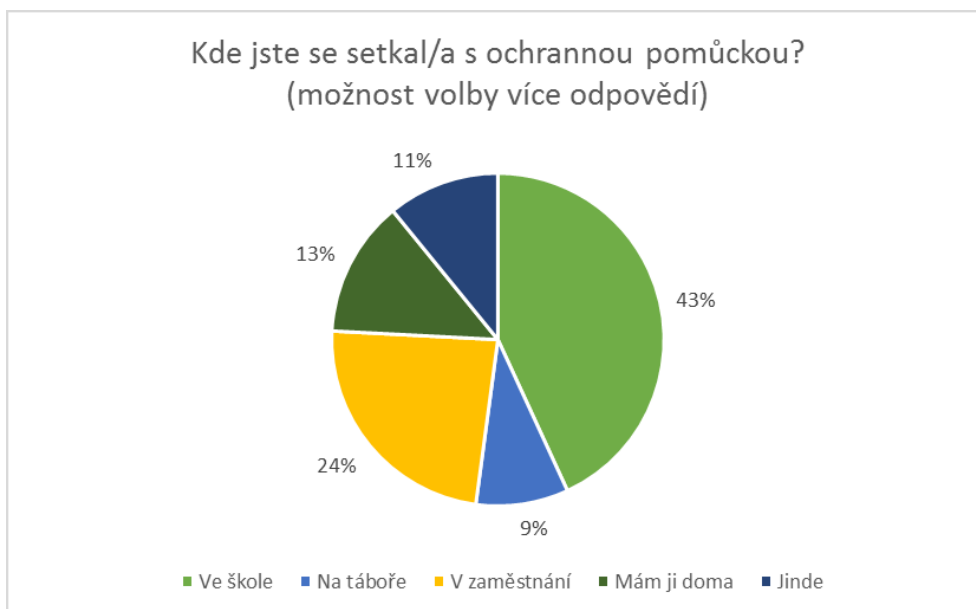
12.1.8 Otázka číslo 8

Osmá otázka navazuje na předcházející otázku s číslem 7. Respondenti měli možnost zvolit více odpovědí. Odpovědi se týkaly míst a organizací, kde se testování mohli setkat s ochrannými prostředky a s jejich použitím. Na stanovenou otázku odpovídalo 130 respondentů. Nejvyšší procentuální zastoupení získala odpověď **ve školním zařízení** se **43 %**, **24 %** obdržela odpověď **v zaměstnání**, **13 %** obdržela odpověď **mám ji doma**. Zbylé volby byly přiděleny odpovědi **jinde** s **11 %**, a **na táboře** s **9 %**. Jiné odpovědi jsou blíže specifikovány v následující tabulce.

Tab. 13: Otázka číslo 8, jiná odpověď

Jinde	Počet odpovědí
Základní vojenská služba	8
Výcvik	1
Odborná exkurze	4
ČČK	1
SDH	1
Nemocniční zařízení	4
V letadle	1
Na brigádě	1
Na ulici	2

Zdroj: [43]

Obr. 15: Graf 8. otázka

Zdroj: [43]

12.1.9 Otázka číslo 9

Devátá otázka měla odhalit znalost obyvatel, týkající se jejich nároku na poskytnutí individuálních ochranných prostředků státem. **39 % respondentů** má dojem, že **má zákonný nárok** na obdržení ochranných prostředků od státu. Většina respondentů, celých **61 %** se domnívá, že **nemá nárok** na jejich poskytnutí.

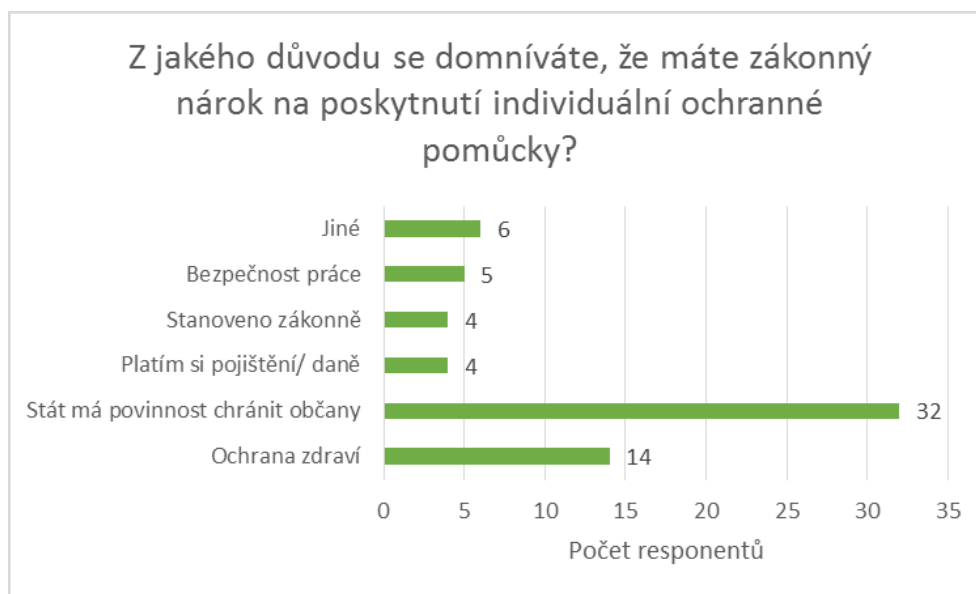

Obr. 16: Graf 9. otázka

Zdroj: [43]

12.1.10 Otázka číslo 10

Desátá otázka navazuje na předchozí otázku číslo 9. Vyplněna byla 65 respondenty, kteří si myslí, že mají nárok na poskytnutí individuálních ochranných prostředků. V otevřené odpovědi se objevilo mnoho zajímavých názorů (viz tabulku číslo 14). Odpovědi vypovídaly o názoru, z jakého důvodu mají nárok na poskytnutí individuálních ochranných prostředků. Obecně se respondenti shodli na pěti obsáhlejších oblastech, jimiž jsou: ochrana zdraví, povinnost státu, placení pojištění/ daně, zákonné ukotvení, jedná se o bezpečnost práce. Podle názoru respondentů by měl **stát dbát na ochranu obyvatelstva (32 odpovědí)**. Někteří, jsou si jisti, že je tato oblast **zákonně ukotvena (4 odpovědi)**. Někteří zmiňují nárok na **bezpečnost práce (5 odpovědi)**. Jiní se domnívají, že **placení daní či pojištění (4 odpovědi)** je splnění podmínky pro zákonný nárok. Samozřejmě je v obecné rovině zmiňována i **ochrana zdraví (14 odpovědi)**. Konkrétní počty respondentů naleznete v následujícím grafu. Za zmínku stojí odpověď jednoho z respondentů, která hovoří sama za sebe: „Ze stejného důvodu, jako mám právo dýchat čistý - nekontaminovaný vzduch a pít čistou vodu. Jsou to "věci" potřebné k přežití jedince a tedy zajištění jejich dostupnosti by měla být priorita státu.“

Obr. 17: Graf 10. otázka

Zdroj: [43]

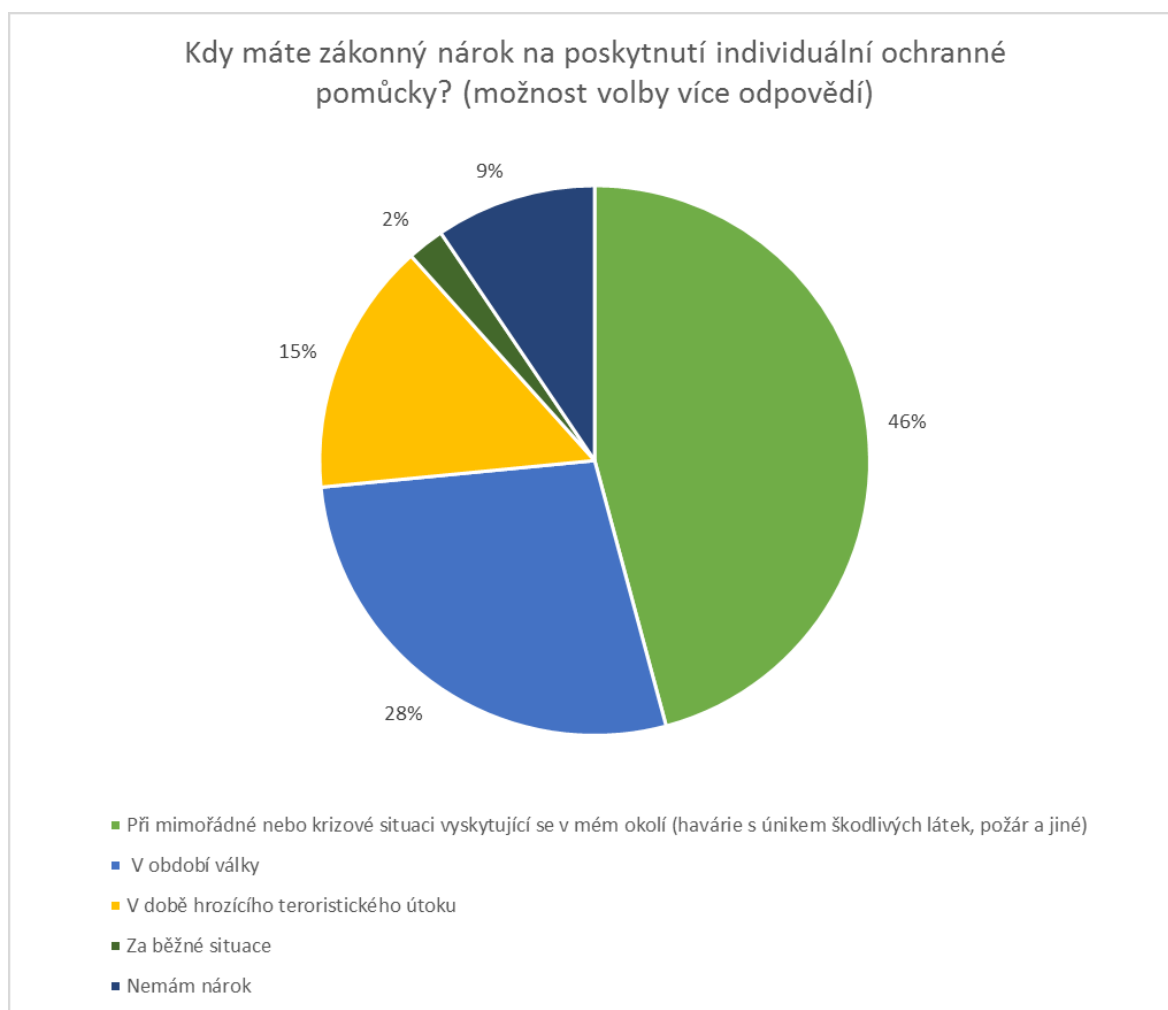
Tab. 14: Otázka číslo 10, výčet všech odpovědí

Odpověď	Počet odpovědí
Ochrana zdraví	14
Pro zdraví	3
Ochrana svého života	6
Každý člověk má právo na nějakou ochranu svého bezpečí a zdraví	4
Při ohrožení života, je to nezbytná potřeba, pokud může být zajištěna	1
Stát má povinnost chránit občany	32
Každý občan má právo na ochranu státem	3
Protože máme právo na život!	2
Stát by měl tyto pomůcky pro obyvatelstvo poskytnout	1
Při ohrožení života, nebezpečný stav v mém nejbližším okolí	2
Ze stejného důvodu, jako mám právo dýchat čistý - nekontaminovaný vzduch a pít čistou vodu. Jsou to "věci" potřebné k přežití jedince a tedy zajištění jejich dostupnosti by měla být priorita státu.	1
Vím, že nemám. Ale copak jsou prodejny schopny mít na skladu potřebné množství? Živý tam nedojedu. Dostatečný počet by měl být na pracovištích a v místě bydliště.	2
Když dojde k úniku škodlivé látky v okolí, ve kterém se pohybuji, může to ohrozit život mnoha lidí a z tohoto důvodu bychom každý měli mít k dispozici ochranné pomůcky.	2
Stát tyto pomůcky skladuje	1
V případě války nebo jiného problému způsobeného státem by nám měl poskytnout možnost ochrany na jeho náklady.	5
Stát zabezpečuje a garantuje ochranu svého obyvatelstva	12
Roušky na dýchání by měl občan dostat na vyžádání	1
Platím si pojištění/ daně	4
Jako občané ČR máme povinné pojištění a tudíž si myslím že bychom měli mít i právo na ochranné pomůcky z důvodu ochrany obyvatelstva v případě mimořádných situací	1
Platím si zákonné pojištění	3
Stanoveno zákonně	4
Vyplývá to ze zákona a jedná se o nějaké mimořádné situace	3
Stát se zákonem 110/1998 zavázal chránit obyvatelstvo, tak proto si myslím, že tato činnost s tím souvisí.	1
Bezpečnost práce	5
Jako každý zdravotník mám v práci nárok na poskytnutí ochrann. pomůcek od zaměstnavatele podle zákoníku práce.	1
V zaměstnání v rámci BOZP, to je dáno zákonem.	4
Jiné	6
Protože je potřebujeme všichni	1
Aby byl člověk v případě potřeby připraven	2
Nedokážu odpovědět, nevím.	3

Zdroj: [43]

12.1.11 Otázka číslo 11

Jedenáctá otázka měla posloužit k získání informace, zda lidé mají povědomí, za jakých podmínek jsou prostředky individuální ochrany poskytovány obyvatelstvu. Respondenti měli možnost zvolit více odpovědí. První, druhou a třetí příčku obsadili v následujícím pořadí: obecně **při mimořádné nebo krizové situaci 46 %**, v **období války 28 %** a v době **hrozícího teroristického útoku 15 %**. Přičemž, ve skutečnosti poskytnutí prostředků náleží vybraným skupinám obyvatelstva, a to pouze v případě vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Pouhé **2 %** získala možnost **za běžné situace**.

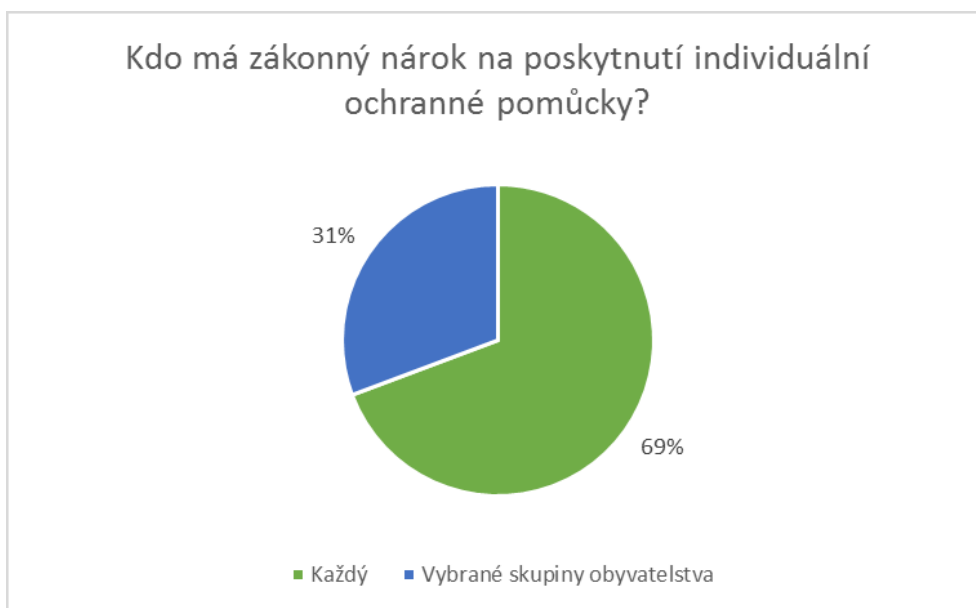

Obr. 18: Graf 11. otázka

Zdroj: [43]

12.1.12 Otázka číslo 12

Dvanáctá otázka posloužila k rozdělení odpovídajících na dvě skupiny. První skupina odpovídala, že **zákonný nárok** na poskytnutí ochranných pomůcek **má každý obyvatel** bez rozdílu. Zatímco zmiňovaná domněnka zvítězila s počtem **69 %**, opak je pravdou. Zákonný nárok mají pouze **vybrané skupiny obyvatelstva**, tuto odpověď zvolila druhá skupina respondentů v zastoupení **31 %**. Je tedy zřejmé, že více než dvě třetiny respondentů zapojených do výzkumu žije s chybnými informacemi.

Obr. 19: Graf 12. otázka

Zdroj: [43]

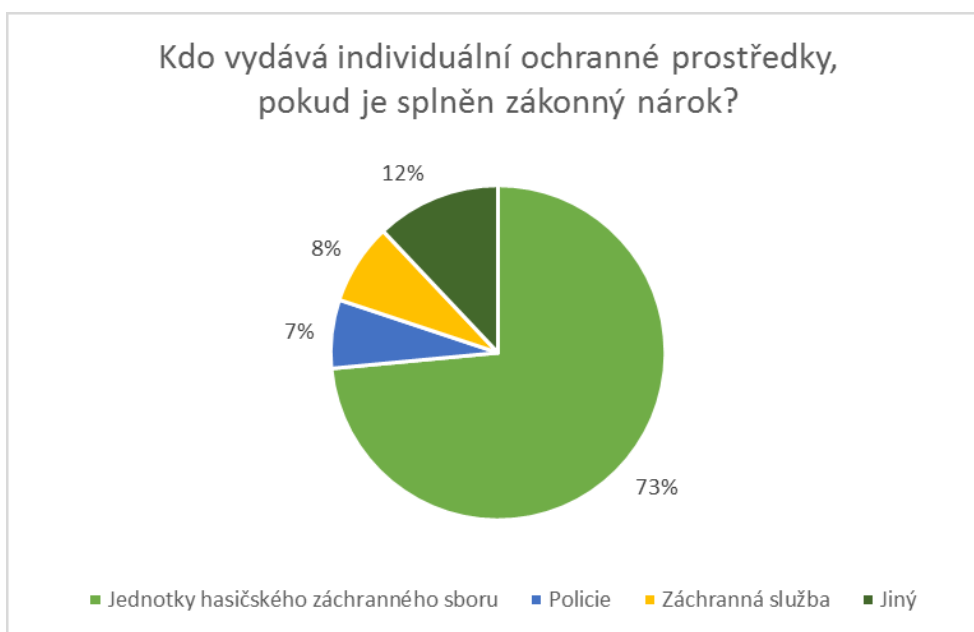
12.1.13 Otázka číslo 13

Třináctá otázka zahrnovala pouze jednu správnou odpověď. Snahou bylo zjistit, odkud si lidé myslí, že budou v případě splnění zákonného nároku dostávat ochranné prostředky, kdo bude jejich distributorem. Správnou odpověď uvedla většina respondentů se zastoupením **73 %**. 15 % si rozdělily další dvě hlavní složky integrovaného záchranného systému v poměru **7 % policie**, **8 % záchranná služba**. Zbýlých **12 %** respondentů zvolilo **jinou odpověď**, viz tabulku číslo 15.

Tab. 15: Otázka číslo 13, jiná odpověď

Jiný	Počet odpovědí
Obec, město	4
Armáda	3
IZS	4
Sklady CO	5
Dle vzniklé situace	2
Pojišťovna	1
Zaměstnavatel	1

Zdroj: [43]

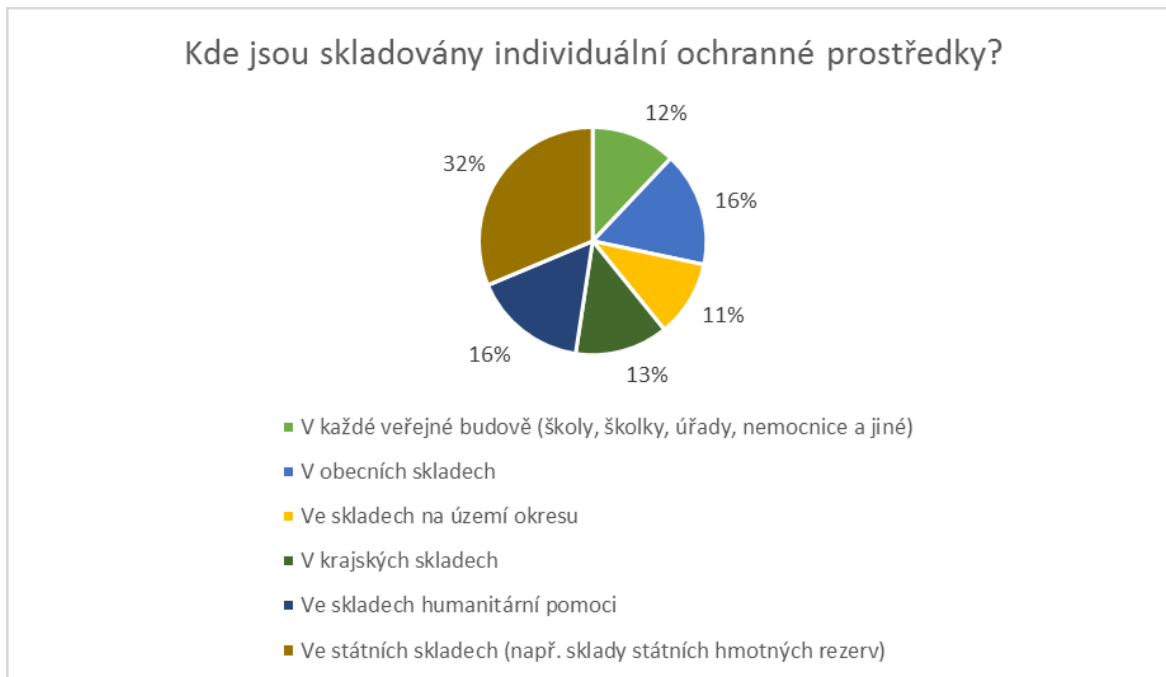

Obr. 20: Graf 13. otázka

Zdroj: [43]

12.1.14 Otázka číslo 14

Čtrnáctou otázkou mělo být zjištěno, kde jsou dle respondentů skladovány ochranné prostředky vlastněné státem. Správnou odpověď zvolilo **32 %** dotazovaných, materiál civilní obrany je skladován ve **skladech státních hmotných rezerv** a civilní obrany. Zmiňované sklady jsou ve vlastnictví státu. Zbylých 68 % se rozprostřelo mezi další odpovědi v poměru: **16 %** shodně pro **obecní sklady** a **sklady humanitární pomoci**, **13 %** pro **krajské sklady**, **12 %** pro **každou veřejnou budovu** a konečných **11 %** pro **sklady na území okresu**.

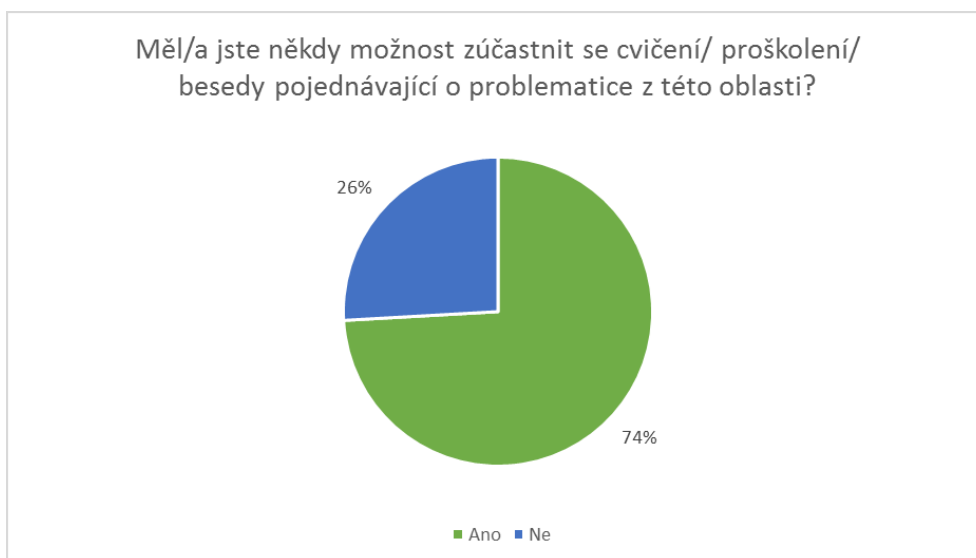

Obr. 21: Graf 14. otázka

Zdroj: [43]

12.1.15 Otázka číslo 15

V patnácté otázce mělo být zaznamenání, zda měli respondenti možnost zúčastnit se cvičení nebo besedy týkající se ochrany obyvatelstva. **74 % dotazovaných se zúčastnilo** některé ze zmiňovaných akcí. K pozastavení vybízí **26 % odpovědí** dotazovaných, kteří se dle svého tvrzení **nezúčastnili** žádné takové akce. S podivem musím konstatovat, že největší podíl na těchto odpovědích mají právě státní zaměstnanci ze soudů a úřadů.

Obr. 22: Graf 15. otázka

Zdroj: [43]

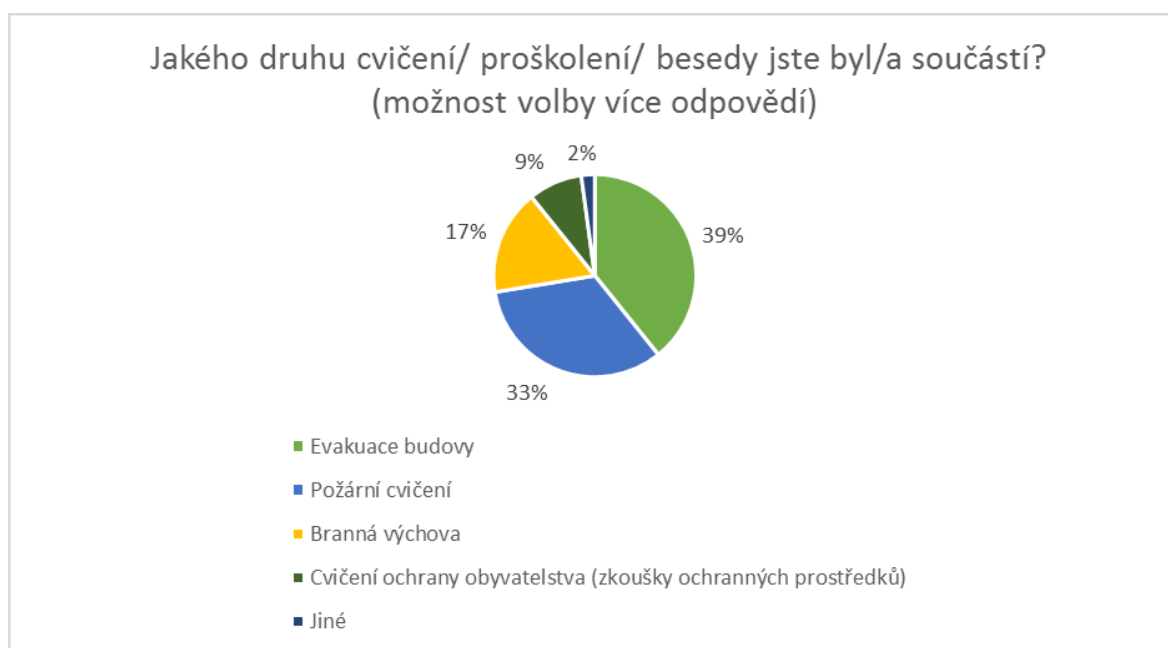
12.1.16 Otázka číslo 16

Šestnáctá otázka v pořadí je otázkou navazující. Respondenti měli možnost zvolit více odpovědí. Zacíleno bylo na konkrétní akce týkající se ochrany obyvatelstva, zmiňované v předešlé otázce. **39 %** osob mělo možnost aktivně se podílet na cvičení **evakuace budovy**, **33 %** dotazovaných bylo součástí **požárního cvičení**, **17 %** osob prošlo **brannou výchovou** a **9 %** osob participovalo na **zkouškách ochranných prostředků**, **2 %** se zúčastnila **nejmenované akce** (viz tabulku číslo 16).

Tab. 16: Otázka číslo 16, jiná odpověď

Jiné	Počet odpovědí
Vojenské cvičení	3
Praxe	1
ČČK	1

Zdroj: [43]

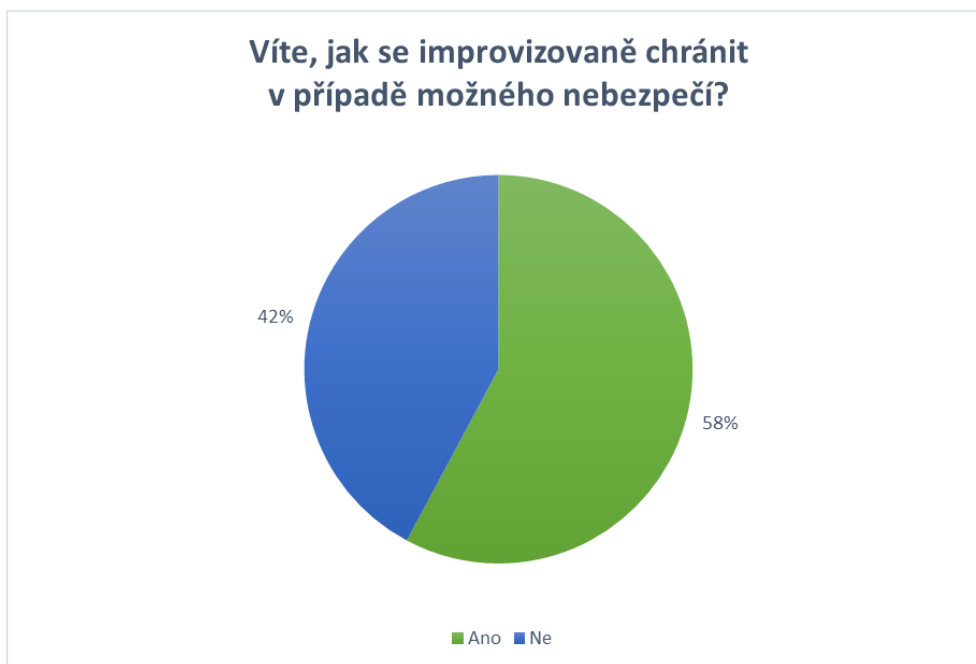

Obr. 23: Graf 16. otázka

Zdroj: [43]

12.1.17 Otázka číslo 17

Sedmnáctá otázka sloužila k získání informace, zda se lidé umí improvizovaně chránit. **58 % respondentů se dokáže improvizovaně chránit.** Je však alarmující, že celých **42 % respondentů se nedokáže improvizovaně chránit.** Je tedy nutné položit si otázku, zda a na jakém stupni vzdělávání bylo opomenuto osvojení základních principů improvizované ochrany. Případně posílit oblast prevence.

Obr. 24: Graf 17. otázka

Zdroj: [43]

12.1.18 Otázka číslo 18

Osmnáctá otázka je spíše orientační. Jedná se o otázku, zda byl respondent zaujat uváděnou problematikou. Ze 166 testovaných **119** odpovědělo, že **ano**. **47** testovaných **nezajímá předmětná problematika**.

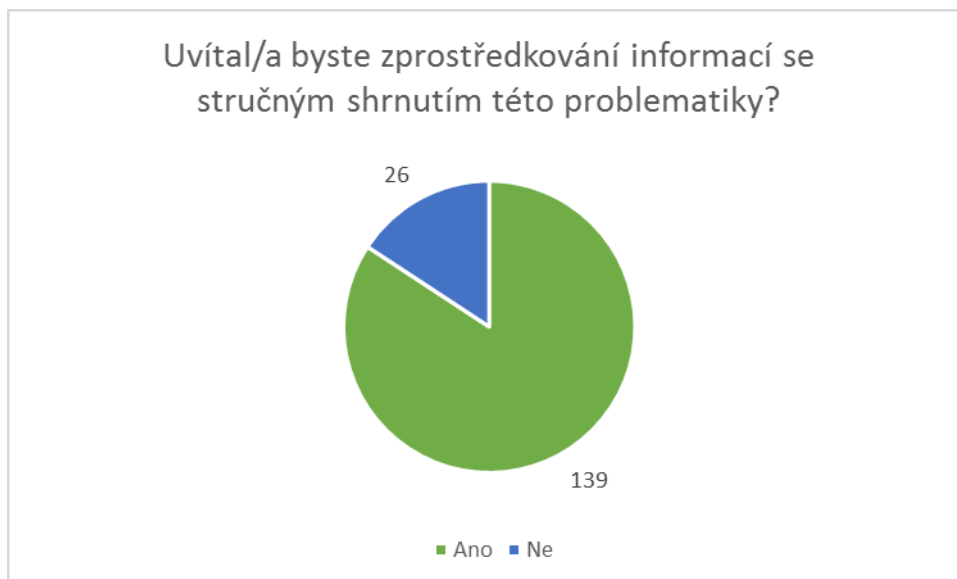

Obr. 25: Graf 18. otázka

Zdroj: [43]

12.1.19 Otázka číslo 19

Devatenáctá otázka se dotýká možností pro další zprostředkování předmětných informací. **139 respondentů by uvítalo zprostředkování informací, 26 respondentů o ně nemá zájem.**

Obr. 26: Graf 19. otázka

Zdroj: [43]

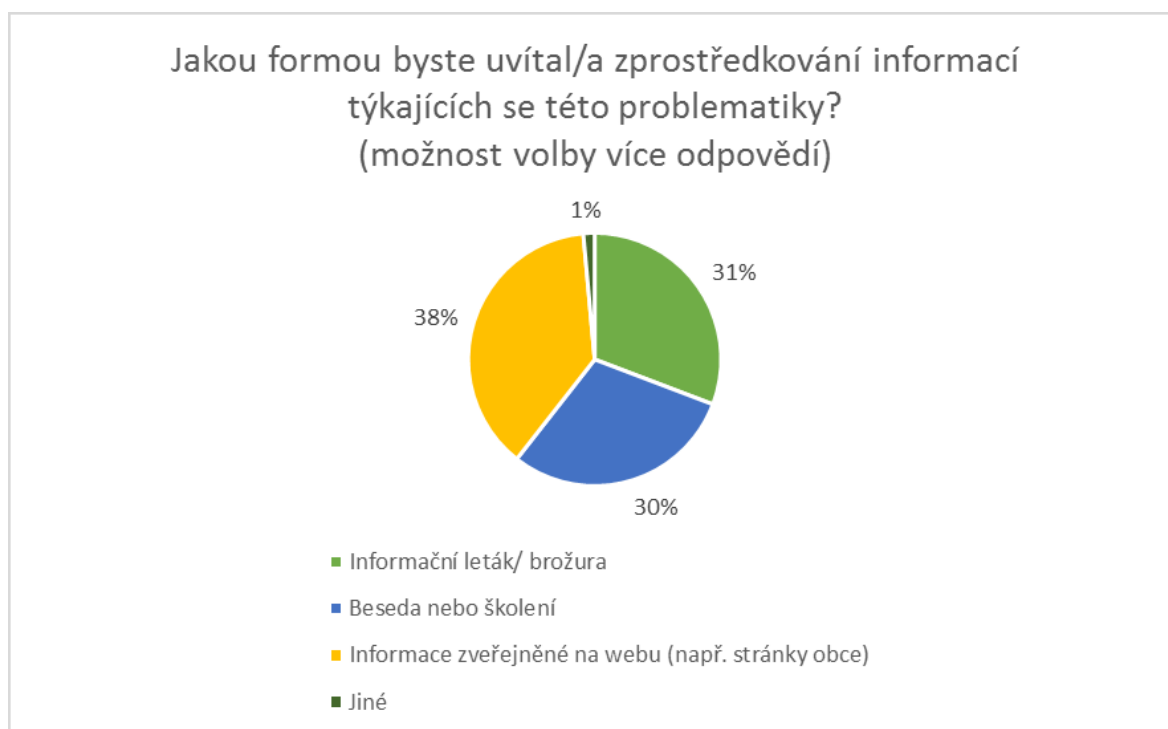
12.1.20 Otázka číslo 20

Poslední dvacátá otázka navazuje na předchozí otázku a rozšiřuje možnost volby prostředku pro poskytnutí informací. Lidé ochotní věnovat se předmětné problematice, by uvítali téměř jakékoliv zprostředkování informací. Převahu získaly **informace zveřejněné na webu** se zastoupením **38 %**, nicméně přímé zprostředkování informací pomocí **informační brožury** **31 %** a praktické zprostředkování prostřednictvím **besedy** se zastoupením **30 %** nebylo převáženo velkým rozdílem. **1 % odpovídajících** si dalo tu práci a zamyslelo se nad **dalšími možnostmi zprostředkování**. Za zmínku jistě stojí všechny tři odpovědi. Jeden respondent by uvítal desetisekundové spoty místo reklam v TV. Druhý by rád absolvoval speciální exkurze a ukázky cvičení, třetí respondent by si s chutí přečetl krátký odstavec věnovaný dané problematice v denním tisku.

Tab. 17: Otázka číslo 20, jiná odpověď

Jiné	Počet odpovědí
Veřejný tisk (noviny)	1
Speciální exkurze	1
Ukázkové cvičení	1
Spoty v TV	1

Zdroj: [43]

Obr. 27: Graf 20. otázka

Zdroj: [43]

Celá práce je krátkým shrnutím problematiky individuální ochrany. Předkládá čtenáři stručný pohled na předmětnou problematiku, její historické souvislosti a shrnuje všechny legislativní náležitosti, týkající se systému ochranných pomůcek.

Práce může jako jeden z nejaktuálnějších zdrojů posloužit k dalšímu studiu nebo jako opora pro širší zkoumání stanoveného problému. Perspektivně je nutné věnovat problematice PIO zvýšenou pozornost. Je sice hezké, že stát zabezpečuje vybrané skupiny obyvatelstva, jako jsou děti a lidé ze sociálních zařízení, ovšem ani tato oblast není plně pokryta.

K závěrům patří i potvrzení skutečnosti, že stát upouští od garance poskytnutí PIO obyvatelstvu, to na druhé straně není připraveno k sebeochraně a jejich využití.

ZÁVĚR

Česká republika nedisponuje dostatečným počtem prostředků pro zabezpečení individuální ochrany daným vyhláškou č. 380/2001 Sb. Vláda by měla řešit zmiňovanou problematiku v období relativního klidu, protože prevence snižuje objem financí vynaložených na záchranné a likvidační práce po vzniku mimořádných událostí. Věda a výzkum v předmětné oblasti by se měla stát významnou součástí pro zajištění bezpečnosti.

V současnosti je kladen důraz na sebevybavování. Pokud občan nebo organizace usoudí, že by měl být zabezpečen prostředky individuální ochrany, musí využít vlastních finančních zdrojů. Informace o prodejnách jsou k dispozici na odboru ochrany obyvatelstva a plánování Hasičského záchranného sboru nebo na internetových stránkách Hasičského záchranného sboru.

Aktuálně by mělo docházet k řešení využitelnosti materiálu civilní ochrany komisí, jež se zabývá i úpravou nové koncepce ochrany obyvatelstva.

V závislosti na přístupu k doplňování PIO a ke kontrole funkčnosti systému výdeje PIO by měla být prevence důsledně zařazena nejméně do školních vzdělávacích plánů. Je nutné modernizovat brožury, odborné publikace a vzdělávací techniku. Důležitou součástí je informovanost vyučujících a jejich dostatečné proškolení. Žákům by měl být stanoven rámcový plán týkající se bezpečnosti. Nutností je i zavedení systému ověřování získaných znalostí.

Úroveň výchovy a vzdělání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení v současnosti nereflektuje reálné hrozby a jejich důsledky. Zatímco lidé mohou mít obecnou představu o tom, co krizová komunikace znamená, některé získané informace nebo jejich předpoklady, mohou být velmi zavádějící.

Celospolečenský ekonomický stav v oblasti materiálního zabezpečení je nedostačující.

Cíl práce byl splněn a došlo k potvrzení hypotézy stanovené pro dotazníkové šetření.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Ministerstvo vnitra ČR: odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality. *Audit národní bezpečnosti*. Praha, 2016.
- [2] KAVAN, Štěpán. *Bezpečnost společnosti v podmínkách Evropské unie*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014. ISBN 978-80-87472-72-9.
- [3] ŠILHÁNEK, Bohumil, Josef, DVOŘÁK. *Stručná historie ochrany obyvatelstva v našich podmínkách*. Příbram: ASPEKT studio, 2003. ISBN 80-86640-12-4.
- [4] KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše a Libor FOLWARCZNY. *Ochrana obyvatelstva*. 2., aktualiz. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-134-7.
- [5] DOLEŽEL, Martin, Jan KYSELÁK, Otakar J. MIKA a Jaromír NOVÁK. *Základy ochrany obyvatelstva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4268-6.
- [6] MIKA, Otakar, Pavel ZAHRADNÍČEK a Miloš ZEMAN. *Ochrana obyvatelstva Malé kompendium ochrany obyvatelstva. Díl I.*: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2012. ISBN 978-80-87035-67-2.
- [7] Předpis č. 380/2002 Sb., *Vyhláška Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva*. *Zákony pro lidi*. [online]. 9. 8. 2002 [cit. 2016- 03- 01]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380>
- [8] PAULUS, František. *OCHRANA OBYVATELSTVA V DOKUMENTECH VÝZNAMNÝCH PRO BEZPEČNOST STÁTU: přednáška pro studenty UTB Zlín*. INSTITUT OCHRANY OBYVATELSTVA Lázně Bohdaneč, 2016.
- [9] KOVAŘÍK, Jaroslav, Marek SMETANA. *Základy civilní ochrany*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, 2006. skriptum.
- [10] LINHART, Petr a Radim ROUDNÝ. *Ochrana obyvatelstva a terorismus: distanční opora*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2009. ISBN 978-80-7395-165-8.

- [11] MARTÍNEK, Bohumír. *Ochrana obyvatelstva I*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-298-0.
- [12] FIALA, Miloš a Josef VILÁŠEK. *Vybrané kapitoly z ochrany obyvatelstva*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1856-2.
- [13] HYLÁK, Čestmír a Ján PIVOVARNÍK. *Individuální a kolektivní ochrana obyvatelstva ČR*. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2016. ISBN 978-80-87544-18-1.
- [14] ZPĚVÁK, Aleš. *Ochrana obyvatelstva v republikovém měřítku*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2014. ISBN 978-80-7452-044-0.
- [15] VIČAR, Dušan. Přednáška předmětu Detekce a dekontaminace. *Ochrana osob, prostředky fyzické ochrany*. 7. 3. 2016 [cit. 2016-03-01]
- [16] SLABOTINSKÝ, Jiří a Stanislav BRÁDKA. *Ochrana osob při chemickém a biologickém nebezpečí*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 80-86634-93-0.
- [17] MV-generální ředitelství HZS ČR oddělení ochrany obyvatelstva. Hasičský záchranný sbor České republiky. *Prostředky individuální ochrany*. [online]. 24. 3. 2014 [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/prostredky-individualni-ochrany-prostredky-individualni-ochrany.aspx>
- [18] Kolektiv autorů. *OCHRANA OBYVATELSTVA A KRIZOVÉ ŘÍZENÍ*. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0.
- [19] SÝKORA, Vlastimil. *Prostředky pro ochranu povrchu těla*. Praha: Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-86-6.
- [20] MANCLOVÁ, Iva. *Právní ukotvení problematiky PIO*. 2016.
- [21] Předpis č. 328/2001 Sb., *Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému*. *Zákony pro lidi*. [online]. 5. 9. 2001 [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328>

- [22] *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2002. koncepce.
- [23] *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2008. koncepce.
- [24] *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2013. koncepce.
- [25] *Zpráva o stavu ochrany obyvatelstva v České republice 2015*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2015.
- [26] Kolektiv autorů. *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru II.*: 2014. elektronické skriptum.
- [27] KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše. *Ochrana obyvatelstva*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005. ISBN 80-86634-70-1.
- [28] SMETANA, Marek, Danuše KRATOCHVÍLOVÁ a Danuše KRATOCHVÍLOVÁ ml. *Havarijní plánování: varování, evakuace, poplachové plány, povodňové plány*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2010. ISBN 978-80-251-2989-0.
- [29] VŠB-TU OSTRAVA. *Vnější havarijní plán zóny havarijního plánování objektu ČEPRO, a. s. Sklad Loukov*. Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje. aktualizováno 2015, 2002.
- [30] Videostudio Institut ochrany obyvatelstva ČR Lázně Bohdaneč. tvHASICI.cz. *Videoarchiv: Skladování a ošetřování PIO*. [online]. © 2016 [cit. 2016-03-19]. Dostupné z: <http://www.tvhasici.cz/videoarchiv.php?detail=ok&film=33>
- [31] MANCLOVÁ, Iva. *Exkurze Skladovací a opravárenské zařízení Olomouc*. Pořízeno ve Skladovacím a opravárenském zařízení HZS ČR Olomouc, 2016.
- [32] PANOCHA, Václav. *Československá lidová armáda* [online]. [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: http://www.csla.cz/armada/ozbrojeneslozky/civilniobrana_1.htm

- [33] *TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK POJMŮ Z OBLASTI KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ, OCHRANY OBYVATELSTVA, ENVIRONMENTÁLNÍ BEZPEČNOSTI A PLÁNOVÁNÍ OBRANY STÁTU*: Ministerstvo vnitra [online]. PRAHA, 2016 [cit. 2017-03-23]. ISBN <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-k>
- [34] NĚMEČEK, Jiří. Re: Dotaz k bakalářské práci [Internet]. Příjemce: Iva Manclová 3. dubna 2017 [cit. 2017-04-10].
- [35] HYLÁK, Čestmír. Re: Dotaz k bakalářské práci [Internet]. Příjemce: Iva Manclová 23. března 2017 [cit. 2017-04-10].
- [36] MANCLOVÁ, Iva. *Praxe Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč*. IOO LB, 2016.
- [37] *Zákony pro lidi: Zákon č. 2/1969 Sb., Zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky* [online]. AION CS, ©2010-2017 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2>
- [38] KOUŘIL, Pavel. Re: Dotaz k bakalářské práci [Internet]. Příjemce: Iva Manclová, 4. dubna 2017 [cit. 2017-04-08]. [5 odstavců].
- [39] *Zákony pro lidi: Zákon č. 457/2016 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2017* [online]. AION CS, ©2010-2017 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2>
- [40] *Zákony pro lidi: Zákon č. 400/2015 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2016* [online]. AION CS, ©2010-2017 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2>
- [41] *Zákony pro lidi: Zákon č. 345/2014 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2015* [online]. AION CS, ©2010-2017 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2>
- [42] MV- GR HZS. *Zpráva o výsledcích podrobné analýzy současného stavu výuky všech bezpečnostních témat ve školách s návrhy dalšího postupu* [online]. 2017 [cit. 2017-04-10].
- [43] MANCLOVÁ, Iva. *Vlastní dotazníkové šetření*. 2017.
- [44] MANCLOVÁ, Iva. *Den otevřených dveří HZS Zlín*: HZS Zlínského kraje. 2016.

- [45] *Google My Maps: Sklady CO* [online]. Google, 2017 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: https://drive.google.com/open?id=1QevMssmn_8VugmWmF8P-tg7Kfkw&usp=sharing
- [46] LOŠEK, Václav. *Integrovaný záchranný systém*. Vyd. 1. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2013. ISBN 978-80-7454-287-9.
- [47] *Vyhodnocení stavu realizace Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2016.
- [48] KROUPA, Miroslav. *Chování obyvatelstva v případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek*. Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o.: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2004. příručka.
- [49] *Zpráva o stavu zajištění bezpečnosti České republiky v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi*. : Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2006.
- [50] VIČAR, Dušan a Radim VIČAR. *Vybrané aspekty práva bezpečnosti a obrany České republiky*. Vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2013. ISBN 978-80-7454-279-4.
- [51] ADAMEC, Vilém, David ŘEHÁK a Lenka ČERNÁ. *Základy organizace a řízení bezpečnosti v České republice*. 1. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2012. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-123-1.
- [52] VÍŠEK, Jiří. *Organizace záchranných činností v České republice*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2012. ISBN 978-80-7452-028-0.
- [53] Skladovací a opravárenské zařízení HZS ČR. Hasičský záchranný sbor České republiky. *Skladování materiálu pro ochranu obyvatelstva*. [online]. © 2016 [cit. 2016-03-25]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/skladovani-materialu-pro-ochranu-obyvatelstva.aspx>
- [54] ZAREMBA, Alan Jay. *Crisis communication: theory and practice*. New York: M.E. Sharpe, 2010. ISBN 978-0-7656-2051-4.

- [55] SMITH, Clifton L. a David J. BROOKS. *Security science: the theory and practice of security*. Oxford: Elsevier, 2013. ISBN 978-0-12-394436-8.
- [56] BLAHA, Jaroslav. *OCHRANA OBYVATELSTVA A VZDĚLÁVÁNÍ ZAJINTERESOVANÝCH*. Zkvalitnění systému vzdělávání a výzkumu v oblasti ochrany obyvatelstva: mezinárodní workshop 27. března 2014. Sborník příspěvků. Zlín: Academia centrum, 2014. ISBN 978-80-7454-336-4.
- [57] HORÁK, Rudolf, Lenka DANIELOVÁ, Ludvík JURÍČEK a Ladislav ŠIMÁK. *Zásady ochrany společnosti*. Ostrava: Key Publishing, 2015. ISBN 978-80-7418-236-5.
- [58] *Ministerstvo vnitra České republiky: Civilní ochrana* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, ©2017 [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/civilni-ochrana.aspx>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

PIO	Prostředky individuální ochrany
ČR	Česká republika
HZS	Hasičský záchranný sbor
tzv.	Takzvané
tzn.	To znamená
CO	Civilní ochrana
IOO LB	Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč
PJ	Požární jednotky
ČČK	Český červený kříž
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
HZS	Hasičský záchranný sbor
FLKŘ	Fakulta logistiky a krizového řízení
Uh. H.	Uherské Hradiště

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Plán individuální ochrany obyvatelstva pro ČEPRO, a. s. sklad Loukov	35
Obr. 2: Ukázka skladování masek CM 4	38
Obr. 3: Ukázka stohování balení DK 62 při skladování	38
Obr. 5: Grafické znázornění počtu skladovaných PIO	47
Obr. 6: Dětský ochranný vak CleanAIR Smart – Baby	49
Obr. 7: Výdaje ČR na Civilní připravenost na krizové stavy (Kč).....	52
Obr. 8: Schéma vazeb podporujících proces vzdělávání	54
Obr. 9: Graf 1. otázka	58
Obr. 10: Graf 2. otázka	59
Obr. 11: Graf 3. otázka	60
Obr. 12: Graf 4. otázka	61
Obr. 13: Graf 5. otázka	62
Obr. 14: Graf 6. otázka	62
Obr. 15: Graf 7. otázka	63
Obr. 16: Graf 8. otázka	64
Obr. 17: Graf 9. otázka	65
Obr. 18: Graf 10. otázka	66
Obr. 19: Graf 11. otázka	68
Obr. 20: Graf 12. otázka	69
Obr. 21: Graf 13. otázka	70
Obr. 22: Graf 14. otázka	71
Obr. 23: Graf 15. otázka	71
Obr. 24: Graf 16. otázka	72
Obr. 25: Graf 17. otázka	73
Obr. 26: Graf 18. otázka	74
Obr. 27: Graf 19. otázka	74
Obr. 28: Graf 20. otázka	75
Obr. 29: DV- 75	89
Obr. 30: DK	90
Obr. 31: DM- 1	91
Obr. 32: DM- 1	92
Obr. 33: CM- 3.....	93

Obr. 34: CM- 4.....	94
Obr. 35: CM- 5.....	95
Obr. 36: CM- 6.....	96
Obr. 37: SOO	97
Obr. 38: SOO	97
Obr. 39: Prostředky improvizované ochrany	98
Obr. 40: Rozmístění skladů CO v ČR.....	103
Obr. 41: Dětská kazajka CleanAIR Smart – Child (DK – 2010).....	104
Obr. 42: Ochranná kukla Doktor	105

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Vývoj ochrany obyvatelstva	19
Tab. 2: Právní ukotvení problematiky PIO	27
Tab. 3: Návrh vedení přehledu PIO	33
Tab. 4: Náhled vedení přehledu osob	34
Tab. 5: Návrh evidence výdeje PIO	34
Tab. 6: Přehled nákladů na plnění ustanovení § 17 vyhlášky č. 380/2002 Sb.....	39
Tab. 7: Materiální zabezpečení PIO v posledních třech letech.....	46
Tab. 8: Stav materiálu CO	48
Tab. 9: Výdaje na zabezpečení materiálu CO.....	53
Tab. 10: Množství materiálu CO určeného k likvidaci.....	53
Tab. 11: Cílové skupiny dotazníkového šetření.....	57
Tab. 12: Věkové skupiny respondentů	58
Tab. 13: Otázka číslo 8, jiná odpověď	64
Tab. 14: Otázka číslo 10, výčet všech odpovědí.....	67
Tab. 15: Otázka číslo 13, jiná odpověď	70
Tab. 16: Otázka číslo 16, jiná odpověď	72
Tab. 17: Otázka číslo 20, jiná odpověď	75

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: KONKRÉTNÍ PROSTŘEDKY INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY

PŘÍLOHA P II: UKÁZKA VYUŽITÍ PROSTŘEDKŮ IMPROVIZOVANÉ OCHRANY

PŘÍLOHA P III: JINÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY DOPLŇUJÍCÍ PROBLEMATIKU
INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY

PŘÍLOHA P IV: ROZLOŽENÍ SKLADŮ CO NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

PŘÍLOHA P V: NOVĚ VYVÍJENÉ OCHRANNÉ PROSTŘEDKY V IOO LB

PŘÍLOHA P VI: DOTAZNÍK

PŘÍLOHA P VII: BROŽURA

PŘÍLOHA P I: KONKRÉTNÍ PROSTŘEDKY INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY

Obr. 28: DV- 75

Zdroj: [36]

Obr. 29: DK

Zdroj: [36]

Obr. 30: DM- 1

Zdroj: [36]

Obr. 31: DM- 1

Zdroj: [44]

Obr. 32: CM- 3

Zdroj: [44]

Obr. 33: CM- 4

Zdroj: [31]

Obr. 34: CM- 5

Zdroj: [44]

Obr. 35: CM- 6

Zdroj: [44]

Obr. 36: SOO

Zdroj: [44]

Zdroj: [44]

Obr. 37: SOO

PŘÍLOHA P II: UKÁZKA VYUŽITÍ PROSTŘEDKŮ IMPROVIZOVANÉ OCHRANY

Obr. 38: Prostředky improvizované ochrany

Zdroj: [44]

PŘÍLOHA P III: JINÉ PRÁVNÍ PŘEDPISY DOPLŇUJÍCÍ PROBLEMATIKU INDIVIDUÁLNÍ OCHRANY

Ženevské úmluvy a dodatkové protokoly

Listina základních práv a svobod

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Zákon č. 2/1993 Sb., usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

Zákon č. 97/1993 Sb., o působnosti Správy státních hmotných rezerv

Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů

Zákon č. 19/1997 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní a o změně a doplnění zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a změně některých zákonů (vodní zákon)

Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě

Zákon č. 281/2002 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o změně živnostenského zákona

Zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon)

Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě

Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o prevenci závažných havárií)

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)

Zákon č. 263/2016 Sb., atomový zákon

Nářízení vlády č. 11/1999 Sb., o zóně havarijního plánování

Nářízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

Nářízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právními osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva

Nářízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně

Nářízení vlády č. 51/2004 Sb., o plánování obrany státu

Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci

Nařízení vlády č. 203/2009 Sb., o postupu při zjišťování a uplatňování náhrady škody a postupu při určení její výše v územích určených k řízeným rozlivům povodní

Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury

Vyhláška Ministra zahraničních věcí č. 8/1985 Sb., o Úmluvě o mezinárodní železniční přepravě (COTIF)

Vyhláška Ministra zahraničních věcí č. 64/1987 Sb., o Evropské dohodě o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (ADR)

Vyhláška Správy státních hmotných rezerv č. 498/2000 Sb., o plánování a provádění hospodářských opatření pro krizové stavy

Vyhláška č. 75/2001 Sb., kterou se stanoví báňsko - technické podmínky pro zřizování, využití a ochranu důlních děl vybraných pro využití při krizových situacích pro uplatňování preventivních, technických a bezpečnostních opatření a provádění kontrol

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

Vyhláška č. 281/2001 Sb., kterou se provádí § 9 odst. 3 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 471/2001 Sb., o technickobezpečnostním dohledu nad vodními díly

Vyhláška Ministerstva financí č. 186/2002 Sb., kterou se stanoví náležitosti přehledu o předběžném odhadu nákladů na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území postiženém živelní nebo jinou pohromou a vzor pověření osoby pověřené krajem zjišťováním údajů nutných pro zpracování tohoto přehledu

Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 236/2002 Sb., o způsobu a rozsahu zpracovávání návrhu a stanovování záplavových území

Vyhláška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 307/2002 Sb., o radiační ochraně

Vyhláška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 318/2002 Sb., o podrobnostech k zajištění havarijní připravenosti jaderných zařízení a pracovišť se zdroji ionizujícího záření a o požadavcích na obsah vnitřního havarijního plánu a havarijního řádu

Vyhláška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 319/2002 Sb., o funkci a organizaci celostátní radiační monitorovací sítě

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Vyhláška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 474/2002 Sb., kterou se provádí zákon č. 281/2002 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o změně živnostenského zákona

Vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj č. 499/2006 Sb., o dokumentace staveb

Vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti

Vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby

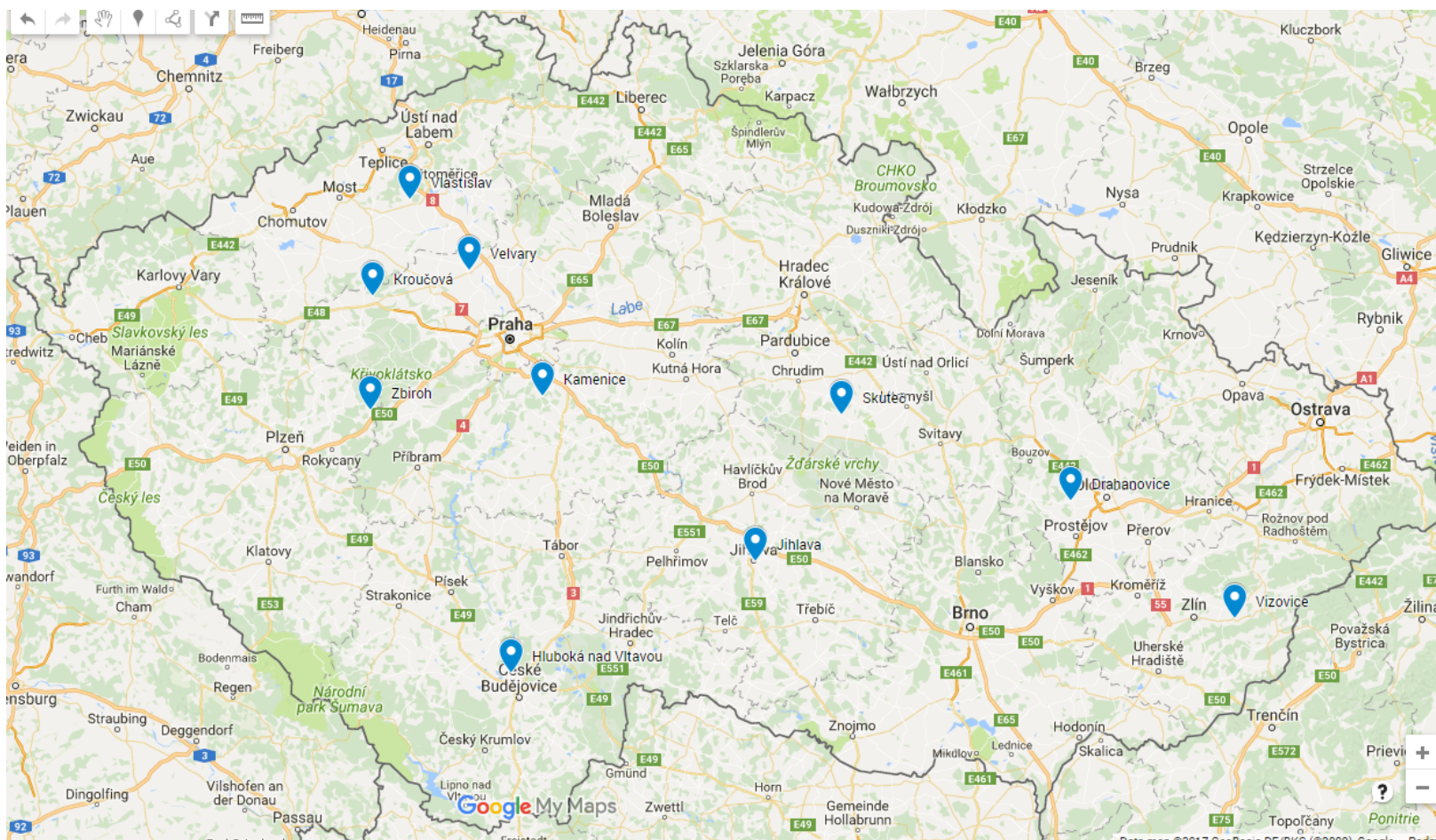
Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 216/2011 Sb., o náležitostech manipulačních řádů a provozních řádů vodních děl

Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 178/2012 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 61/2013 Sb., o rozsahu informací poskytovaných o chemických směsích, které mají některé nebezpečné vlastnosti, a o detergentech

Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č.1272/2008, ze dne 16. prosince 2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, o změně a zrušení směrnic 67/548/EHS a 1999/45/ES a o změně nařízení (ES) č. 1907/2006

PŘÍLOHA P IV: ROZLOŽENÍ SKLADŮ CO NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Obr. 39: Rozmístění skladů CO v ČR

Zdroj: [45]

**PŘÍLOHA P V: NOVĚ VYVÍJENÉ OCHRANNÉ PROSTŘEDKY
V IOO LB**

Obr. 40: Dětská kazajka CleanAIR Smart – Child (DK – 2010)

Zdroj: [36]

Obr. 41: Ochranná kukla Doktor

Zdroj: [36]

PŘÍLOHA P VI: DOTAZNÍK

Dotazník věnovaný problematice Prostředky individuální ochrany

Vážené respondentky, vážení respondenti,

jmenuji se Iva Manclová a obracím se na Vás s žádostí o vyplnění dotazníku. Tento dotazník poslouží jako podklad pro bakalářskou práci na téma Prostředky individuální ochrany obyvatelstva. Jedná se o pomůcky, které se využívají k ochraně jednotlivce před působením škodlivých látek (rouška, ochranná maska, aj.). Běžně dochází k jejich používání příslušníky Integrovaného záchranného systému.

Dovoluji si Vás požádat o pravdivé vyplnění dotazníku. Účast ve výzkumu je anonymní a dobrovolná.

Následuje krátký dotazník tvořený dvaceti otázkami. Pokud si nejste jisti správností odpovědí prosím o intuitivní vyplnění. Na konci dotazníku máte možnost uvést své připomínky, postřehy, případně doplnění.

1. Jakého jste pohlaví?

- Žena
- Muž

2. Jaký je Váš věk?

- 15 - 19
- 20 - 26
- 27 - 35
- 36 - 49
- 50 a více

3. Obáváte se, že by mohlo dojít ke vzniku mimořádných událostí ohrožujících život, zdraví, majetek nebo životní prostředí? (např. přírodní katastrofy, teroristický útok, válečný konflikt)

- Ano
- Ne

Následující otázku vyplňte, pokud jste v otázce číslo 3 odpověděl/a Ano.

4. Z jaké události/ jevu máte největší obavy?(volba jedné odpovědi)

- Mimořádná událost způsobená člověkem (havárie s únikem škodlivé látky,...)
- Mimořádná událost zapříčiněná přírodou (povodně, sesuvy půdy, zemětřesení)
- Teroristický útok
- Válka
- Jiné.....(prosím doplňte)

5. Domníváte se, že můžete ovlivnit svoji bezpečnost?

- Ano
- Ne

6. Zabýval/a jste se někdy problematikou ochrany obyvatelstva, konkrétně prostředky individuální ochrany?(volba jedné odpovědi)

- Ano, aktivní znalost (studuji v oboru nebo se aktivně zajímám o tuto oblast)
- Ano, pasivní znalost (slyšel/a jsem o individuálních ochranných prostředcích)
- Ne, nemám o této problematice žádné povědomí

7. Měl/a jste někdy možnost setkat se s individuální ochrannou pomůckou (rouška, ochranná maska, ochranný vak, ochranný oblek)?

- Ano
- Ne

Následující otázku vyplňte, pokud jste v otázce číslo 7 odpověděl/a Ano.

8. Kde jste se setkal/a s ochrannou pomůckou? (možnost volby více odpovědí)

- Ve škole
- Na táboře
- V zaměstnání
- Mám ji doma
- Jinde.....(prosím doplňte)

9. Myslíte si, že máte zákonný nárok na poskytnutí individuální ochranné pomůcky?

- Ano
- Ne

Následující otázku vyplňte, pokud jste v otázce číslo 9 odpověděl/a Ano.

10. Z jakého důvodu se domníváte, že máte zákonný nárok na poskytnutí individuální ochranné pomůcky? (otevřená odpověď)

.....

.....

.....

11. Kdy máte zákonný nárok na poskytnutí individuální ochranné pomůcky?

(možnost volby více odpovědí)

- Při mimořádné nebo krizové situaci vyskytující se v mém okolí (havárie s únikem škodlivých látek, požár a jiné)
- V období války
- V době hrozícího teroristického útoku
- Za běžné situace
- Nemám nárok

12. Kdo má zákonný nárok na poskytnutí individuální ochranné pomůcky?

- Každý
- Vybrané skupiny obyvatelstva

13. Kdo vydává individuální ochranné prostředky, pokud je splněn zákonný nárok?

(volba jedné odpovědi)

- Jednotky hasičského záchranného sboru
- Policie
- Záchraná služba
- Jiný(prosím doplňte)

14. Kde jsou skladovány individuální ochranné prostředky?(volba jedné odpovědi)

- V každé veřejné budově (školy, školky, úřady, nemocnice a jiné)
- V obecních skladech
- Ve skladech na území okresu
- V krajských skladech
- Ve skladech humanitární pomoci
- Ve státních skladech (např. sklady státních hmotných rezerv)

15. Měl/a jste někdy možnost zúčastnit se cvičení/ proškolení/ besedy pojednávající o problematice z této oblasti? (evakuace budovy, cvičení s ochrannými prostředky, požární cvičení)

- Ano
- Ne

Následující otázku vyplňte, pokud jste v otázce číslo 15 odpověděl/a Ano.

16. Jakého druhu cvičení/ proškolení/ besedy jste byl/a součástí? (možnost volby více odpovědí)

- Evakuace budovy
- Požární cvičení
- Branná výchova
- Cvičení ochrany obyvatelstva (zkoušky ochranných prostředků)
- Jiné.....(prosím doplňte)

17. Víte, jak se improvizovaně chránit v případě možného nebezpečí? (např. únik škodlivé látky)

- Ano
- Ne

18. Zaujala Vás tato problematika?

- Ano
- Ne

19. Uvítal/a byste zprostředkování informací se stručným shrnutím této problematiky?

- Ano
- Ne

Následující otázku vyplňte, pokud jste v otázce číslo 19 odpověděl/a Ano.

20. Jakou formou byste uvítal/a zprostředkování informací týkajících se této problematiky?

(možnost volby více odpovědí)

- Informační leták/ brožura
- Beseda nebo školení
- Informace zveřejněné na webu (např. stránky obce)
- Jiné.....(prosím doplňte)

Pro případné dotazy po vyplnění dotazníku můžete využít mailové komunikace: imanclova@gmail.com.

Místo pro Vaše připomínky, postřehy a dotazy k danému tématu.

.....

.....

.....

.....

PŘÍLOHA P VII: BROŽURA

Ukázka improvizované ochrany

K úniku nebezpečných látek dochází:

- **následkem působení člověka:** havárie způsobená ve výrobě, při skladování nebo nehodou při přepravě nebezpečné látky,
- **vlivem přírodních účinků:** k úniku látek dojde vlivem povodně, větru, sesuvem půdy apod.,
- **při teroristických útocích,**
- **následkem válečných operací.**

Ochrana člověka

Improvizovaná ochrana slouží k:

- přesunu osob do úkrytu,
- úniku ze zamořeného území,
- překonání zamořeného prostoru,
- evakuaci obyvatelstva.

Odkazy

[Improvizovaná ochrana](http://www.hzscr.cz/clanek/prostredky-individualni-ochrany-prostredky-individualni-ochrany.aspx)

www.hzscr.cz/clanek/prostredky-individualni-ochrany-prostredky-individualni-ochrany.aspx

[Prodejny ochranných prostředků](http://www.hzscr.cz/clanek/seznam-prodejcu-osobnich-ochrannych-prostredku.aspx)

[Zlínský kraj](http://www.hzscr.cz/clanek/seznam-prodejcu-osobnich-ochrannych-prostredku.aspx)

<http://www.hzscr.cz/clanek/seznam-prodejcu-osobnich-ochrannych-prostredku.aspx>

CHOVÁNÍ OBYVATELSTVA PŘI ÚNIKU NEBEZPEČNÉ LÁTKY

*Příručka ochrany
obyvatelstva
určená veřejnosti*

IVA MANCLOVÁ

Studentka Fakulty logistiky a krizového řízení UTB ve Zlíně
imanclova@gmail.com

Improvizovaná ochrana

Nos a ústa překrýváme kapesníkem nebo kusem složené látky (hustá textilie), mírně navlhčeným ve vodě, vloženým do šátku, punčochy nebo plátna. Improvizovanou roušku upevníme v zátylku převázaným šátkem.

Oči chráníme brýlemi, těsně přiléhajícími k obličeji (např. potápěčské, lyžařské). Průduchy brýlí přelepíme lepicí páskou.

Hlavu překrýváme čepicí, kloboukem, šátkem, šálami či kapucemi tak, aby byla překryta vlasová část, čelo, uši i krk. Je vhodné oblast krku překrýt šálou a zabezpečit tak možné průduchy.

Ochrana člověka

Individuální ochrana

Prostředky individuální ochrany

Dle zákona mají na poskytnutí individuální ochrany nárok vybrané skupiny obyvatelstva.

Vytvoření improvizované ochrany z dostupných prostředků, je lepší než žádná ochrana!

Jedná se o děti ve věku od 1,5 roku do 18 let a osoby umístěné ve zdravotnických a sociálních zařízeních i s doprovodem.

Ostatní obyvatelé mají možnost zakoupit si prostředky ve specializovaných prodejnách.

Poskytnutí prostředků náleží vybraným skupinám obyvatelstva pouze v případě vyhlášení **stavu ohrožení státu** nebo **válečného stavu**.

Ukázka improvizované ochrany

Ruce chráníme gumovými nebo koženými rukavicemi. Rukávy přetáhneme přes rukavice a utěsníme okraje řemínkem, provázkem nebo lepicí páskou.

Nohy chráníme gumovými holínkami nebo vysokými koženými botami. Nohavice přetáhneme přes okraj boty a utěsníme řemínkem, provázkem nebo lepicí páskou.

K **ochraně trupu** využíváme dlouhý kabát, bundu, pláštěnku, lyžařskou kombinézu, šustákové kalhoty.

Vše je vhodné použít ve více vrstvách. Ochranu trupu utěsňujeme u krku šálou, na rukávech a nohavicích lepicí páskou.